

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle tupakkalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys eduskunnalle tupakkalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 15/2016 vp) täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle tupakkalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 15/2016 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Hallituksen esitys eduskunnalle tupakkalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 15/2016 vp) täydentämisestä (HE 58/2016 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 17/2016 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Meri Paavola, sosiaali- ja terveysministeriö
- lakimies Laura Terho, sosiaali- ja terveysministeriö
- hallitusneuvos Ismo Tuominen, sosiaali- ja terveysministeriö
- lainsäädäntöneuvos Timo Makkonen, oikeusministeriö
- poliisitarkastaja Juha Henttala, Poliisihallitus
- poliisiylitarkastaja Samppa Holopainen, Poliisihallitus
- tulliylitarkastaja Anna Kallio, Tulli
- yliproviisori Kristiina Pellas, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
- ylitarkastaja Reetta Honkanen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- ylilääkäri Antero Heloma, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- terveysinsinööri Teemu Holmén, Helsingin kaupungin ympäristökeskus
- erityisasiantuntija Tarja Hartikainen, Suomen Kuntaliitto
- CA Manager Berth Sundström, Philip Morris Finland Oy

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

- järjestöpäällikkö Paula Hellemaa, Allergia- ja Astmaliitto ry
- päällikkö Tuula Sundman, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
- terveysasiantuntija Maija Kolstela, Hengitysliitto ry
- hallituksen jäsen Teija Ojankoski, Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen edistäjät ry - KOVA
- lakimies Kai Massa, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- johtaja Ilkka Nieminen, Päivittäistavarakauppa ry
- erityisasiantuntija Kaarina Tamminiemi, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
- puheenjohtaja Pekka Puska, Suomen ASH ry
- puheenjohtaja Patrick Lindgren, Suomen Asunto-osakkeenomistajat r.y.
- toimitusjohtaja Mika Hokkanen, Suomen Bensiinikauppiaitten ja Liikennepalvelualojen Liitto SBL ry
- toimitusjohtaja Tero Heikkilä, Suomen Isännöintiliitto ry
- lakiasiantuntija Tommi Leppänen, Suomen Isännöintiliitto ry
- päälakimies Jenni Hupli, Suomen Kiinteistöliitto ry
- terveyden edistämisen ylilääkäri, dosentti Eeva Ollila, Syöpäjärjestöt
- johtaja Anna Mäkelä, Tupakkateollisuusliitto r.y.
- toimittaja-asiantuntija Teemu Pyyluoma, Vapers Finland ry

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- oikeusministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- Tulli
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
- Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
- Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry
- Suomen Kiinteistöliitto ry
- Vuokralaiset VKL ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esitys HE 15/2016 vp

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi tupakkalaki. Lisäksi esityksessä ehdotetaan teknisiä muutoksia lääkelakiin, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annettuun lakiin, terveydenhuoltolakiin, ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annettuun lakiin, oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettuun lakiin, tupakkaverosta annettuun lakiin, Kainuun hallintokokouksesta annettuun lakiin, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin ja tietoyhteiskuntakaareen.

Tupakkalailla ja sen nojalla annettavilla säädöksillä pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin uusi tupakkatuotedirektiivi. Lisäksi toteutettaisiin useita muita uudistuksia, joilla pyritään ehkäisemään tupakkatuotteiden käytön aloittamista ja nikotiiniriippuvuuden syntymistä, edistämään tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden käytön lopettamista sekä suojelemaan väestöä altistumiselta tupakansavulle.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

Tupakkatuotedirektiivistä johtuvia muutoksia olisivat muun muassa tiettyjen lisäaineiden kieltäminen tupakkatuotteista sekä savukkeita ja kääretupakkaa koskeva tunnusomaisten tuoksujen ja makujen, kuten mentolin, kieltö. Tupakkapakkauksiin vaadittaisiin tupakkatuotedirektiivin mukaiset yhdistetyt terveystarkoitukset, jotka koostuvat varoitustekstistä ja sitä vastaavasta kuvasta. Pakkausten jäljitettävyyttä parannettaisiin tupakkatuotteiden laittoman kaupan ehkäisemiseksi.

Sähkösavukkeiden avulla höyrystettävien nikotiininesteiden myyntiin ei enää pääsääntöisesti vaadittaisi lääkelaisia tarkoitettua myyntilupaa, vaan sähkösavukkeet ja niissä käytettävät nikotiini- ja muut nesteet otettaisiin kattavasti tupakkalain sääntelyn piiriin. Tuotteiden olisi täytettävä tupakkatuotedirektiivin mukaiset tiukat laatu- ja turvallisuusvaatimukset, ja niiden tuominen markkinoille edellyttäisi ennakoilmoitusta. Pakkauksiin vaadittaisiin nikotiinia koskeva varoitusmerkintä.

Tupakkatuotedirektiivistä johtuvien muutosten lisäksi esityksessä ehdotetaan esimerkiksi kaikkien savuttomien tupakkatuotteiden myynnin ja maahantuonnin kieltöä, aikarajaa Euroopan talousalueen ulkopuolisista maista tapahtuvalle maahantuonnille, tiettyjen tuotteiden etämyynnin kieltöä ja tukkumyynnin sääntämistä ilmoituksenvaraiseksi. Asuntoyhteisöjen mahdollisuuksia suojella asukkaita tupakansavulta parvekkeilla ja muissa ulkotiloissa sekä sisätiloissa lisättäisiin.

Myös sähkösavukkeille ja nikotiininesteille ehdotetaan kansallista sääntelyä, johon kuuluisivat esimerkiksi ostoikäraja, myynnin luvanvaraistaminen, markkinointi-, esilläpito- ja etämyyntikiellot, tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltö, maahantuonnin rajoittaminen sekä käyttökiellot tiloissa, joissa ei saa tupakoida. Myös tupakan vastikkeille, kuten niin sanotulle energianuskalle, ehdotetaan nykyistä tiukempaa sääntelyä.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 20 päivänä toukokuuta 2016, jolloin tupakkatuotedirektiivi on viimeistään pantava täytäntöön. Ehdotetussa tupakkalaisissa on useita siirtymäaikaa koskevia säännöksiä.

Hallituksen esitys HE 58/2016 vp

Esityksessä ehdotetaan täydennettäväksi hallituksen esitystä tupakkalaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksen mukaan yksityisessä käytössä olevan kulkuneuvon sisällä ei saisi tupakoida, kun siellä oleskelee alle 15-vuotias henkilö. Kielto ei kuitenkaan koskisi kulkuneuvossa olevaa asuintilaa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Kuten esityksen perusteluissa todetaan, Suomi on ollut tupakkapolitiikan edelläkävijämaita vuodesta 1976, jolloin säädettiin voimassa oleva tupakkalaki. Tupakointi on etenkin 2000-luvun vaihteesta lähtien vähentynyt sekä nuorten että aikuisten keskuudessa. Tupakointi on maassamme silti edelleen keskeinen kansanterveyden ongelma, joka aiheuttaa vuosittain noin 4 400 enenaikaista kuolemaa.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

EU:n tupakkatuotedirektiivillä tiukennetaan tupakkatuotteiden valmistamista ja pakkauksia koskevia säännöksiä sekä laajennetaan sääntelyn alaa kattamaan esimerkiksi sähkösavukkeet. Direktiivistä johtuvia muutoksia ovat muun muassa tiettyjen lisä- ja makuaineiden, kuten mentolin, tupakkatuotteissa käytön kiellot. Tupakkatuotedirektiivi pannaan täytäntöön uudella tupakkalailalla ja sen nojalla annettavilla säädöksillä.

Tupakkatuotedirektiivin ulkopuolisina uudistuksina tupakkalakiin ehdotetaan myös muun muassa savuttomien tupakkatuotteiden maahantuonnin ja myynnin kieltä, matkustajatuonnin rajoittamista, etämyynnin kieltä ja tupakointikieltojen laajentamista. Lisäksi ehdotetaan sähkösavukkeille ja niiden nikotiininesteille kansallista lisäsäätelyä, kuten ostoikärajaa, esilläpitokieltä, etämyynnin kieltä sekä käyttökieltä tiloissa, joissa tupakointi on kielletty.

Tupakkalain tavoitteena on esityksen mukaan paitsi tupakkatuotteiden myös muiden nikotiinituotteiden käytön loppuminen vuoteen 2030 mennessä (Savuton Suomi). Tällä tarkoitetaan käytännössä sitä, että vuonna 2030 alle 5 prosenttia väestöstä käyttää tupakka- tai nikotiinituotteita päivittäin. Terveystavoitteinen tupakkapolitiikka on yleistynyt eri puolilla maailmaa, ja useissa maissa on hyväksytty tiukkaa tupakkalainsäädäntöä liittyen etenkin tupakointikieltoihin. Myös tupakkatuotteiden käytön loppuminen on otettu eräissä maissa tavoitteeksi Suomen tavoin.

Valiokunnan käsityksen mukaan ehdotettujen säännösten avulla voidaan vähentää tupakka- ja nikotiinituotteiden houkuttelevuutta ja niiden aiheuttamaa riippuvuutta, ehkäistä lasten ja nuorten tupakoinnin aloittamista sekä suojella väestöä altistumiselta tupakansavulle. Valiokunta ehdottaa lakiehdotusten hyväksymistä muutettuina.

Ainesosat, vähittäismyyntipakkaukset ja etämyynti

Tupakkatuotedirektiiviin perustuen esityksessä ehdotetaan uutta sääntelyä muun muassa tupakkatuotteiden ainesosiin ja päästöihin sekä niitä koskeviin valmistajan ja maahantuojan velvollisuuksiin. Tunnusomaiset tuoksut ja maut kielletään savukkeista ja kääretupakasta, mutta esimerkiksi mentolisavukkeita saa direktiivin mukaisesti myydä 20 päivään toukokuuta 2020. Kiellot perustuvat tupakkatuotedirektiivin ohella tupakoinnin torjuntaa koskevan WHO:n puitesopimuksen suosituksiin.

Valiokunta pitää erityisesti tupakoinnin houkuttelevuuden vähentämisen ja lasten tupakoinnin aloittamisen ehkäisemisen kannalta tärkeänä, että makuaineiden käyttöä rajoitetaan lakiehdotuksen mukaisesti. Tupakkatuotteissa ei saa käyttää esimerkiksi sellaisia lisäaineita, jotka ovat omiaan luomaan vaikutelman energiasta ja elinvoimasta taikka siitä, että tuotteella olisi terveysvaikutuksia. Savukkeiden ja kääretupakan komponenteissa ei saa käyttää makuaineita niin, että tuotteen tuoksua, makua tai savun voimakkuutta voi muuttaa. Esimerkiksi niin sanotut kapselisavukkeet, joiden makua käyttäjä voi itse muuttaa rikkomalla savukkeen sisällä olevan kapselin, tulevat kielletyiksi.

Tupakkatuotedirektiivin täytäntöönpanemiseksi tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin vaaditaan tekstistä ja kuvasta muodostuvat yhdistetyt terveysvaroitukset. Vaatimus koskee kaikkien poltettavaksi tarkoitettujen tupakkatuotteiden pakkauksia, jotta ei syntyisi virheellistä käsitystä joidenkin tuotteiden vähemmästä haitallisuudesta.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

Tupakkatuotedirektiivissä mahdollistetaan tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden rajat ylittävän etämyynnin kieltäminen. Vaihtoehtoisesti jäsenvaltioiden on otettava käyttöön rajat ylittävää etämyyntiä harjoittavien vähittäismyyjien rekisteröitymismenettely ja edellytettävä, että tällaiset vähittäismyyjät varmistuvat ostajien iästä. Esityksen mukaan näitä keinoja ei kuitenkaan voida pitää riittävinä sen varmistamiseksi, että kuluttajille ei päädy tupakkatuotedirektiivin vastaisia tuotteita ja että alaikäiset eivät tätä kautta saa hankittua tupakkatuotteita ja vastaavia tuotteita. Sekä rajat ylittävän että kansallisen etämyynnin kieltämisellä estetään säännösten kiertäminen ulkomaille sijoittamalla.

Sähkösavukkeet ja nikotiininesteet

Suomessa sähkösavukkeiden nikotiininesteet on katsottu lääkelain mukaista myyntilupaa edellyttäväksi lääkkeiksi. Sähkösavukkeiden nikotiininesteet muistuttavat koostumukseltaan ja vaikutukseltaan tupakasta vieroittamiseen tarkoitettuja nikotiinikorvaustuotteita, joilla on lääkelain mukainen myyntilupa. Tupakkatuotedirektiivin lähtökohtana on, että sähkösavukkeisiin ja nikotiininestettä sisältäviin täyttösäiliöihin sovelletaan pääsääntöisesti tupakkatuotedirektiiviä. Esityksen mukaan Suomen nykyisen sääntelyn ongelmana on ollut erityisesti nikotiininesteiden ulkomailta tilaamiseen liittyvät valvontaongelmat.

Lakiehdotuksen mukaan sähkösavukkeista ja niissä käytettävistä nikotiininesteistä sekä täyttösäiliöistä säädetään tupakkalain tupakkatuotedirektiivin mukaisesti. Näiden tuotteiden tulee jatkossa täyttää tupakkatuotedirektiivin mukaiset laatu- ja turvallisuusvaatimukset. Valmistajien ja maahantuojien on toimitettava Valviralle tuotteistaan direktiivissä edellytetyt ennakoilmoitukset sekä vuosittaiset ilmoitukset muun muassa myyntimäärästään.

Sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden vähittäismyyntipakkauksiin vaaditaan direktiivin mukaisesti terveystietoisuudet, ainesosaluettelot ja informaatiolehtiset. Valmistajien ja maahantuojien on myös perustettava järjestelmä tuotteidensa haittavaikutusten seuraamiseksi. Lisäksi sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden markkinointi kielletään. Tupakkalain soveltamisalan ulkopuolelle jäävät edelleen sellaiset nikotiininesteet, joille on myönnetty lääkelain mukainen myyntilupa tai jotka kuuluvat esitystapansa puolesta lääkelain alaisuuteen.

Kun sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden myynti tupakkatuotedirektiivin mukaisesti sallitaan Suomessa, aikuiset tupakoitsijat voivat halutessaan siirtyä käyttämään sähkösavukkeita. Sähkösavukkeisiin ja niiden nesteisiin liittyvien terveystietoisuuden vuoksi niistä ehdotetaan säänneltäväksi tupakkatuotteita vastaavasti direktiivin vaatimukset ylittävän kansallisen lisäsääntelyn kautta.

Tupakkatuotedirektiivi ei koske sähkösavukkeissa käytettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä eikä nikotiinittomalla nesteellä valmiiksi täytettyjä niin kutsuttuja "e-shishoja". Tällaiset nesteet voivat kuitenkin nikotiinia lukuun ottamatta vastata koostumukseltaan täysin nikotiininesteitä. Tämän vuoksi on perusteltua, että tiettyjä nikotiininesteiden laatua ja turvallisuutta koskevia tupakkatuotedirektiivin säännöksiä sovelletaan myös sähkösavukkeissa käytettäväksi tarkoitettuihin nikotiinittomiin nesteisiin.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

Vähentämällä sähkösavukkeiden houkuttelevuutta voidaan esimerkiksi ehkäistä pienten lasten nikotiinimyrkytyksiä sekä sitä, että sähkösavukkeet muodostuvat uudeksi väyläksi nikotiiniriippuvuuteen alaikäisille. Valiokunta korostaa myös sähkösavukkeissa käytetyn höyryn hengittämisen voivan alustavien tutkimusten mukaan aiheuttaa terveysriskejä, joita ei vielä riittävästi tunneta.

Nikotiininesteiden hallussapito kielletään alle 18-vuotiailta, mutta hallussapitokiellon rikkomista ei ehdoteta rangaistavaksi. Sääntely vastaa voimassa olevaa tupakkatuotteiden hallussapitokielloa, joka säilyy ennallaan. Hallussapitokiellot ehkäisevät valiokunnan käsityksen mukaan lasten ja nuorten nikotiiniriippuvuuden syntymistä. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, ettei poliisilla ehdotetun sääntelyn perusteella ole toimivaltaa näiden tuotteiden takavarikoimiseksi. Valiokunta toteaa, että jatkossa rangaistussäännösten uudistamista arvioitaessa on aiheellista selvittää myös takavarikointimenettelyyn liittyvää sääntelytarvetta.

Savuttomat tuotteet ja tupakan vastikkeet

Esityksessä ehdotetaan kaikkien savuttomien tupakkatuotteiden myynnin ja muun luovuttamisen sekä maahantuonnin kieltämistä. Esimerkiksi purutupakka ja nenänuuska tulisivat siis samalla tavalla kielletyiksi kuin suussa käytettäväksi tarkoitettu tupakka. Kysymys on tuotteista, joiden käyttö on toistaiseksi ollut Suomessa hyvin vähäistä, mutta joiden avulla on esimerkiksi yritetty kiertää suussa käytettäväksi tarkoitettun tupakan maahantuontikielloa.

Energianuuskan kaltaisissa tupakan vastikkeissa on kysymys käyttötarkoitukseltaan tupakkatuotteita vastaavista tuotteista, joiden avulla jopa hyvin nuoret lapset voivat jäljitellä oikean tupakkatuotteen käyttämistä. Tällaisten tuotteiden käytön on arvioitu madaltavan tupakoinnin aloittamiskynnystä. Valmistajien mukaan energianuuska on tarkoitettu nuuskankäyttäjille ja tupakasta eroon pyrkiville, mutta Nuorten terveystapatutkimuksen mukaan 9 prosenttia 14—18-vuotiaista pojista on kokeillut sitä.

Joihinkin tupakan vastikkeisiin liittyy lisäksi vastaavanlaisia terveysriskejä kuin oikeisiin tupakkatuotteisiin. Esimerkiksi yrttisavukkeissa on havaittu olevan jopa suurempia määriä tervaa, hiilimonoksidia ja eräitä muita syöpävaarallisia aineita kuin tupakkakasvia sisältävissä savukkeissa. Lisäksi höyrystettäväksi tarkoitettut nikotiinittomat nesteet sisältävät usein makuaineita, joiden hengittämiseen saattaa tutkimusten mukaan liittyä terveyshaittoja.

Valiokunta pitää savuttomien tuotteiden ja tupakan vastikkeiden kattavaa sääntelyä tarpeellisena niihin liittyvien terveysriskien ja erityisesti sen vuoksi, että on olemassa viitteitä kyseisten tuotteiden käytön lisääntymisestä nuorten keskuudessa.

Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön

Asumiseen liittyvien tupakointikiellojen lähtökohtana on, että asuntoyhteisöissä jokaisella on oikeus tupakoida omassa asunnossaan, parvekkeellaan ja ulkoalueellaan, jos se ei aiheuta haittaa muille asukkaille. Tämän vuoksi esityksessä ei ehdoteta yleistä tupakointikielloa esimerkiksi kaikilla parvekkeilla. Erityisesti parveketupakoinnista voi kuitenkin aiheutua savuhaittoja läheisten parvekkeiden ja sisätilojen haltijoille. Tämän vuoksi asuntoyhteisöt saavat esityksen mukaan ha-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

kea kunnalta tupakointikieltoa rakennuksensa huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Ehdotuksen mukainen parveketupakoinnin kieltö koskee myös sähkösavukkeen käyttämistä, mutta asuinhuoneiston asuintilan tupakointikieltö ei kata sähkösavukkeita. Asuntoyhteisön tulee ilmoittaa valmisteilla olevasta hakemuksesta kyseisten tilojen haltijoille ja varata heille mahdollisuus lausua mielipiteensä.

Lakiehdotuksen mukaan kunnan viranomaisen on määrättävä tupakointikieltö, jos kyseisestä tilasta voi tilan rakenteiden ja muiden olosuhteiden vuoksi kulkeutua tupakansavua toiseen vastavaan tilaan. Asuinhuoneiston asuintiloja koskevan tupakointikiellon lisäedellytyksenä on, että savun kulkeutumista toiseen tilaan ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja kyseisen asuinhuoneiston haltijalle on ennen kieltöä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Esimerkiksi taloyhtiön vastuunjako-säännösten ja mahdollisten yhtiöjärjestyksen määräysten perusteella määräytyy se, kumpi osapuoli korjaa mahdolliset rakenteiden virheellisuudet ja vastaa tästä aiheutuvista kustannuksista. Koska asuinhuoneistojen välistä savuhaittaa voidaan usein hallita yksinkertaisilla ilmastoinnin säädöillä ja korjauksilla, asuntoyhteisön on esityksen perustelujen mukaan käytännössä aina selvitettävä ennen hakemuksen tekemistä, voidaanko savun kulkeutuminen kohtuukustannuksin es-

tää. Perustuslakivaliokunta kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, ettei lakiehdotus mitenkään erottele esimerkiksi satunnaista ja vähäistä savun kulkeutumista. Lausunnon mukaan tupakointikiellon määräämiselle tulee lisätä edellytykset, jotka liittyvät tupakansavun kulkeutumisen haitallisiin vaikutuksiin toisille ja tämän aiheuttaman asumishaitan merkittävyyteen ja olennaisuuteen. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella 79 §:ää muutettavaksi siten, että kieltö on määrättävä silloin, kun savu voi kulkeutua lainkohdassa mainittuihin tiloihin muutoin kuin poikkeuksellisesti. Valiokunta katsoo, ettei tupakkalain 1 §:n mukaisten tavoitteiden ja terveyden edistämisen kannalta ole tarkoituksenmukaista asettaa kiellon määräämiselle muita perustuslakivaliokunnan ehdottamia edellytyksiä. Valiokunnan käsityksen mukaan tällaiset edellytykset heikentäisivät mahdollisuuksia turvata asukkaiden oikeutta puhtaan hengitysilmaan ja vaikeuttaisivat lain tavoitteiden toteuttamista.

Jos asuntoyhteisö ei hae tupakointikieltoa, vaikka edellytykset kiellon määräämiselle ovat olemassa, tupakansavusta kärsivien asukkaiden käytettävänä on terveydensuojelulain mukainen menettely. Tällöin asuntoyhteisö voi joutua korjaamaan talon rakenteita tai tupakointikieltö voidaan mahdollisesti perusteellisempien tutkimusten jälkeen määrätä viranomaispäätöksellä.

Asunto-osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallitus tarvitsee yhtiökokouksen päätöksen toimiin, jotka vaikuttavat olennaisesti osakkeenomistajan hallinnassa olevan huoneiston käyttämiseen. Päätösvalta tupakointikiellon hakemisesta kuuluu yhtiökokoukselle, joka voi enemmistöpäätöksellä päättää tupakointikiellon hakemisesta. Yhtiökokouksen esityslistalle asian saa yksikin osakkeenomistaja tekemällä tästä kirjallisen ehdotuksen. Ylimääräisen yhtiökokouksen voi saada koolle kymmenesosa osakkeenomistajista. Päätöksen tekeminen yhtiökokouksessa antaa myös tilojen haltijana olevalle osakkeenomistajalle mahdollisuuden lausua oma näkemyksensä kiellon hakemisesta. Yhtiökokouksen päätöksenteossa on otettava huomioon asunto-osakeyhtiölain yhdenvertaisuussäännös (AOYL 1:10 §), jonka vuoksi kieltöä ei voi hakea vain tiettyjen osakkeenomis-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

tajien hallitsemiin tiloihin, jos olosuhteet savun kulkeutumisen suhteen ovat osakkeenomistajien tiloissa toisiaan vastaavat.

Lakiehdotuksen 79 §:n 1 momentin osalta perustuslakivaliokunta esitti sosiaali- ja terveysvaliokunnan harkittavaksi, tulisiko tupakkalakiin lisätä informatiivinen viittaussäännös niihin asunto-osakeyhtiölain säännöksiin, jotka ovat asian kannalta merkityksellisiä. Asuntoyhteisöissä tupakointia koskevat tupakkalain säännökset koskevat paitsi asunto-osakeyhtiölain mukaisia osakeyhtiöitä myös asunto-osuuskuntia, yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain (649/1990) 2 §:ssä tarkoitettuja vuokrataloja sekä muuta vuokratalokantaa. Asuntoyhteisöjen päätöksentekojärjestys, oikeus tai velvollisuus rakenteellisten korjausten tekemiseen ja tällaisten korjausten kustannusvastuu määräytyvät kussakin asuntoyhteisössä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, ja ne voivat esimerkiksi asunto-osakeyhtiössä olla erilaisia yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätösten perusteella. Valiokunta ei pidä tarkoituksenmukaisena viittaussäännösten sisällyttämistä tähän lakiehdotukseen.

Kulkuneuvossa tupakoinnin kieltö

Täydentävässä hallituksen esityksessä (HE 58/2016 vp) ehdotetaan, ettei yksityisessä käytössä olevan kulkuneuvon sisällä saa tupakoida, kun siellä oleskelee alle 15-vuotias henkilö. Kielto ei koske kulkuneuvossa olevaa asuintilaa, eikä kiellon rikkomista ehdoteta säädettävän rangaistavaksi.

Perustuslakivaliokunta totesi lausunnossaan kiellon koskevan tilannetta, jossa suojeluobjektina on alle 15-vuotias henkilö. Lisäksi kieltoon liittyy tutkimustiedon valossa selviä passiivisesta tupakoinnista aiheutuvia terveysriskejä. Lausunnon mukaan täysi-ikäisellä henkilöllä on lasta paremmat edellytykset, lähes täydet mahdollisuudet myötävaikuttaa siihen, tupakoidaanko autossa vai ei. Tupakoivalla henkilöllä on myös mahdollisuus pysäyttää auto ja poistua sen sisätiloista tupakoinnin ajaksi. Sen sijaan lapsilla ei välttämättä ole samanlaisia mahdollisuuksia tai toisintoimimisen edellytyksiä. Perustuslakivaliokunta katsoi, että edellä todetut näkökohdat ja nyt ehdotetun autotupakointikiellon erot valiokunnan vuonna 2010 arvioimaan esitykseen vähentävät kokonaisuudessaan olennaisesti kiellon valtiosääntöoikeudellista ongelmallisuutta perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten kannalta ja että autotupakointia koskeva 74 §:n 2 momentin säännös voidaan säätää tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Valiokunta kuitenkin huomautti, että hallituksen esitys sisältää ylisääntelyn piirteitä; kaikkea, mitä yhteiskunnassa ei pidetä hyväksyttävänä tai suotavana, ei ole perusteltua lailla kieltää. Sellaisia symbolisia kieltoja, joiden valvontakin on lähinnä symbolista, tulisi välttää.

Kuten täydentävän esityksen perusteluissa tutkimuksiin viitaten todetaan, on passiivinen altistuminen tupakansavulle haitallista lasten terveydelle. Tutkimuksen mukaan autossa tupakointi nostaa tupakansavupitoisuuden savuisimpien ravintoloiden tasolle. Savulle altistumisen on todettu muun muassa vahingoittavan lasten valtimoita ja lisäävän astman, allergisen nuhan ja keuhkoputkentulehdusten yleisyyttä.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että kiellon säätämisellä voidaan lisätä tupakoivien henkilöiden tietoisuutta passiivisen savulle altistumisen erityisesti lapsille aiheuttamista haitallisista terveysvaikutuksista. Kunnan viranomaisten käytettävissä olevat valvontakeinot tosiasialliseen

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

ja tehokkaaseen puuttumiseen kiellon vastaiseen tupakointiin ovat käytännössä vähäiset. Kiellon arvioidaan kuitenkin voivan edelleen vähentää autossa tupakointia, joka viime vuonna tehdyn tutkimuksen mukaan on jo selvästi vähäisempää kuin aikaisemmin. Kiellon säätämällä on myös selvityksen mukaan väestön laaja tuki. Valiokunta pitää lasten terveyden suojelun kannalta taroituksenmukaisena täydentävän esityksen lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Maahantuonti

Suussa käytettäväksi tarkoitetun tupakan, kuten nuuskan, elinkeinotoiminnassa tapahtuva myynti ja muu luovuttaminen kiellettiin vuonna 1995. Suussa käytettävään tupakkaan liittyvää sääntelyä on sittemmin kiristetty, ja voimassa olevan tupakkalain mukaan tällaisen tupakan maahantuonti sekä myynti ja muu luovuttaminen on kielletty muutoinkin kuin elinkeinotoiminnassa. Maahantuontikielto koskee myös suussa käytettäväksi tarkoitetun tupakan hankkimista ja vastaanottamista postitse tai muulla vastaavalla tavalla Suomen ulkopuolelta. Yksityishenkilö saa kuitenkin tuoda omaa henkilökohtaista käyttöönsä varten maahan suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa matkatavarana rajoitetun määrän (enintään 30 rasiaa á 50 g).

Lakiehdotus merkitsee kaikkien savuttomien tupakkatuotteiden myynnin ja muun luovuttamisen sekä maahantuonnin kieltämistä. Esimerkiksi purutupakka ja nenänuuska tulevat siis samalla tavalla kielletyiksi kuin suussa käytettäväksi tarkoitettu tupakka. Myös matkustajatuontia koskevaan sääntelyyn ehdotetaan muutoksia. Matkustajatuonnin sallittua enimmäismäärää ei ilmaistaisi laissa enää rasioiden määrän ja painon perusteella, vaan tuonnille säädettäisiin pelkkä grammamääräinen rajoitus, joka ehdotetaan nykyistä pienemmäksi. Valiokunta pitää myönteisenä, että varustamot ovat esityksen perustelujen mukaan sitoutuneet valvomaan nuuskan myyntiä nykyistä paremmin laivaliikenteessä tekemällä matkalippuihin merkinnän nuuskan myynnistä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan suussa käytettäväksi tarkoitetun tupakan laittoman kaupan ehkäisemiseksi, että matkustajatuonnille säädetään vuorokausiraja. Alaikäisiä koskeva maahantuontikielto ulotetaan myös nikotiininesteisiin ja ETA:n ulkopuolelta tapahtuvalle tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden maahantuonnille ehdotetaan 24 tunnin aikarajaa. Lakiehdotuksen aikarajat poikkeavat osittain tullittomuus- ja verottomuussäännösten samoin kuin alkoholin maahantuonnin aikarajoista, mikä voi Tullin toiminnan kannalta aiheuttaa tulkintaongelmia ja epäyhtenäistä soveltamiskäytäntöä. Ehdotettujen rajoitusten avulla voidaan torjua tupakkatuotteiden laitonta kauppaa ja ehkäistä tupakkatuotedirektiivin vastaisten tupakkatuotteiden päätymistä Suomen markkinoille. Valiokunta pitää ehdotettuja maahantuonnin rajoituksia perusteltuina, mutta toteaa, että esimerkiksi maahantuonnin aikarajoja on pyrittävä jatkossa yhtenäistämään.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden matkustajatuonnin määrällisiä rajoja koskevan 67 §:n 2 momentin mukaan yksityishenkilö ei saa tuoda näitä tuotteita muutoin kuin omaan käyttöönsä. Omalla käytöllä tarkoitetaan tupakkalaissa valmisteverotuslakia vastaavasti paitsi yksityishenkilön henkilökohtaista käyttöä myös hänen perheensä käyttöä tai lahjaa.

Voimaantulo

Tupakkatuotedirektiivi (2014/40/EU) tuli voimaan 19 päivänä toukokuuta 2014, ja sen säännökset oli saatettava osaksi jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä viimeistään 20 päivänä touko-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

kuuta 2016. Sekä direktiivin täytäntöönpanon että kansallisista lähtökohdista esitettyjen säännösten voimaantulo mahdollisimman pian on valiokunnan käsityksen mukaan tärkeää. Uudessa tupakkalaissa on useita merkittäviä muutoksia muun muassa alan toimijoiden ja asuntoyhteisöjen kannalta, minkä vuoksi on välttämätöntä, että lainsäädännön soveltamisesta annetaan selkeät ohjeet. Valiokunta ehdottaa tarkemmin yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvattuja pidennyksiä joihinkin siirtymäaikoihin.

VALIOKUNNAN YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT

1. lakiehdotus

Tupakkalaki

2 §. Määritelmät. Perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella ehdotetaan asuntoyhteisön määritelmää täsmennettävän pykälän 42 kohdassa. Yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain 2 §:ssä säädetty soveltamisala koskee vain arava- ja korkotukirahoitteisia vuokrataloja, mutta tupakkalain määritelmän on tarkoitus kattaa myös muu vastaava vuokratalokanta. Tarkoitus ei kuitenkaan ole sisällyttää soveltamisalaan esimerkiksi yksityisiä omakotitaloja, joissa on vuokralaisia. Valiokunta ehdottaa tämän vuoksi määritelmän rajaamista yhteisöjen omistamaan vuokratalokantaan.

14 §. Ainesosa-, päästö- ja paloturvallisuusilmoitukset. Valiokunta ehdottaa 3 momentin viittauksen teknistä korjaamista koskemaan 1 momentin 1—5 kohtaa.

34 §. Tupakkatuotteiden vähimmäispakkausko. Tupakkatuotedirektiivissä asetetaan vaatimuksia muun muassa savukerasioiden vähimmäismitoille. Valiokunta ehdottaa pykälään uutta 3 momenttia, jossa sosiaali- ja terveysministeriölle säädetään valtuus antaa asetus tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten vähimmäismitoista EU:n lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi.

63 §. Savuttoman tupakkatuotteen maahantuontikielto. Valiokunta ehdottaa 2 momentin täsmentämistä siten, että säännöksessä tarkoitettu maahan tuomisen raja merkitsee saman kalenterivuorokauden aikana tuotua määrää.

78 §. Asuntoyhteisön tupakointikiellot. Valiokunta ehdottaa, että 2 momentissa oleva omistamista koskeva edellytys poistetaan, koska säännöksen tarkoituksena on tehdä ero yhtäältä asuntoyhteisön hallitsemien, yhteisten ulkotilojen ja toisaalta huoneistojen haltijoiden hallitsemien ulkotilojen välillä. Tässä yhteydessä kysymys ulkotilojen omistuksesta ei ole ratkaiseva. Muutoksen jälkeen myös esimerkiksi vuokra-tontilla oleva Hitas-asunto-osakeyhtiö voi kieltää tupakoinnin säännöksessä tarkoitetuilla alueilla.

79 §. Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön. Valiokunta ehdottaa yleisperusteluissa esitetyistä syistä 2 momentin muuttamista siten, että huoneistoon kuuluvaa parveketta, huoneistojen käytössä olevaa ulkotilaa tai huoneistojen sisätiloja koskevan tupakointikiellon määräämisen edellytyksenä on, että tiloista voi kulkeutua savua muihin vastaaviin tiloihin muutoin kuin poikkeuksellisesti. Näin muutettuna ei kieltoa määrättäessä oteta huomioon savun sa-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

tunnaista kulkeutumista. Esimerkiksi vierekkäisten parvekkeiden välillä savu voi yleensä kulkeutua tilasta toiseen muutoin kuin poikkeuksellisesti.

Asuinhuoneiston asuintilaan kieltä voidaan määrätä hallituksen esityksen mukaisesti vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja tähän on asuintilan haltijalle annettu mahdollisuus ennen kiellon määräämistä. Tarkoitus on, että asuintilaa koskeva kieltä määrätään vain poikkeuksellisesti. Parvekkeilla tupakointi voidaan kieltää ilman edellä mainitun edellytyksen täyttymistä.

Perustuslakivaliokunta piti perusteltuna 3 momentin tupakointikiellon peruuttamista koskevan sääntelyn täydentämistä niin, että asuntoyhteisön on haettava tupakointikiellon peruuttamista, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa, että asunnon haltijalle säädetään myös oikeus hakea kiellon peruuttamista, jos olosuhteet ovat muuttuneet olennaisesti eikä asuntoyhteisö tee tästä hakemusta.

Lakiehdotuksen 1 momentin mukaan hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoita on kuultava ennen hakemuksen tekemistä. Pykälän 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä tupakointikieltoa ja sen peruuttamista koskevan hakemuksen tekemisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Valiokunta ehdottaa, että 3 momentin valtuus koskee myös mahdollisuutta antaa säännöksiä kuulemisen kirjaamisesta hakemukseen.

85 §. Varmistuslaboratorion hyväksyminen. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan kielellistä korjausta.

86 §. Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus. Lakiehdotuksen 86 §:ssä ei mahdollisteta tarkastuksen tekemistä asunnossa sen selvittämiseksi, onko savun kulkeutuminen 79 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla mahdollista kohtuudella ehkäistä rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella. Asumiseen liittyviä tupakointikieltoja on valiokunnan saaman selvityksen mukaan tähän asti käytännössä määrätty terveydensuojelulain nojalla. Asunnoissa tupakointiin liittyviä tarkastuksia on tehty ja kieltojen rikkomisia on valvottu terveydensuojelulain 46 §:n mukaisesti.

Valiokunta ehdottaa pykälään uutta 3 momenttia, jonka mukaan tupakkalain 10 luvun tupakointikieltoihin ja rajoituksiin liittyviin asunnontarkastuksiin sovelletaan terveydensuojelulain 46 §:ää. Mainitun säännöksen nojalla pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyn tilan tarkastus voidaan tehdä muutoin kuin tilan haltijan tai omistajan omasta aloitteesta vain, jos se on välttämätön sen selvittämiseksi, aiheutuuko haltijalle tai muulle tilassa oleskelevalle taikka naapurille terveyshaittaa. Tarkastus asukkaan tahdon vastaisesti on mahdollista vain, jos viranomaisella on perusteltu syy epäillä välittömiä toimia edellyttävää vakavaa terveyshaittaa. Tarkastuksen voi toimittaa vain viranomainen. Lakiehdotuksen mukaiset 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi.

Valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momenttiin tehdään tekninen tarkistus.

88 §. Tietojen luovuttaminen. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut, että pykälässä ehdotettu tietojensaantioikeus on kytkettävä välttämättömyysvaatimukseen tai tietosisällöt on täsmennettävä laissa. Tällainen muutos on edellytyksenä sille, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella pykä-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

lää ehdotetaan muutettavaksi siten, että tietojensaantioikeus kytketään välttämättömyysvaatimukseen.

93 §. Kustannusten korvaaminen kunnalle. Lakiehdotuksen mukaan valtio korvaa kunnalle aiheutuneet kustannukset, jotka aiheutuvat tupakkalaissa säädetyistä tehtävistä, jotka Valvira on ohjannut kuntien toimeenpantaviksi. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että kunnan tehtävien lakisääteisyys vaatimus sulkee pois sen mahdollisuuden, että kunnille voitaisiin antaa tai määritellä tehtäviä viranomaisen ohjauksella. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa säännöksen muutettavaksi siten, että korvaus koskee virka-apuna suoritettuja tehtäviä.

94 ja 95 §. Valiokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella, että internetiin sijoitettavista henkilörekistereistä voidaan tietoja hakea vain yksittäisinä hakuina eikä erilaisina massahakuina.

97 §. Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen. Lakiehdotuksen mukaan kunta voi tietyin edellytyksin korvauksetta peruuttaa 44 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella, että säännöksen maininta peruuttamisen korvauksettomuudesta poistetaan tarpeettomana johdantokappaleesta ja 2 momentista.

108 §. Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta. Ehdotettu 108 § on poikkeus pääsäännöstä, jonka mukaan muutoksenhaku keskeyttää viranomaisen päätöksen täytäntöönpanon. Säännöksen tarkoituksena on ennen kaikkea turvata päätöksen nopea täytäntöönpano tapauksissa, joissa on rikottu lakia. Valiokunta ehdottaa, että kunnan 79 §:n nojalla määräämän tupakointikiellon täytäntöönpanon edellytyksenä on kuitenkin päätöksen lainvoimaisuus.

110, 111, 113, 114 ja 115 §. Valiokunta ehdottaa rangaistusäännösten lakiteknistä muuttamista.

120 §. Voimaantulo. Ehdotetun tupakkalain on tärkeää tulla voimaan mahdollisimman pian. Lailla pannaan täytäntöön EU:n uusi tupakkatuotedirektiivi, jonka täytäntöönpanon määräpäivä oli 20.5.2016. Laki ei kuitenkaan ehdi tulla voimaan vielä tuolloin, minkä vuoksi osaan voimaantulo- ja siirtymäsäännöksistä ehdotetaan muutoksia. Osa voimaantulo- ja siirtymäsäännöksistä perustuu tupakkatuotedirektiiviin, eikä niistä ole mahdollista säätää kansallisesti toisin.

Lakiehdotuksen 5 momentin mukaan tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltoa sovellettaisiin höyrystettäväksi tarkoitettuun nikotiinittomaan nesteeseen 20 päivästä marraskuuta 2016. Lisäksi pykälän 8 momentin mukaan esilläpitokieltoa sovellettaisiin muihin säännöksessä tarkoitettuihin tuotteisiin kuin tupakkatuotteisiin 20 päivästä marraskuuta 2016, jos tuotteessa ei ole tupakkatuotteen tavaramerkkiä. Tämä ei kuitenkaan koske nikotiininesteitä eikä sähkösavukkeita, jotka on täytetty valmiiksi nikotiininesteellä. Valiokunta ehdottaa, että kieltoja sovelletaan vasta 1 päivästä tammikuuta 2017, jotta kaupaille jää riittävästi aikaa tehdä ehdotettujen kieltojen edellyttämät muutokset.

Hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyssä on käynyt ilmi, että kaupat tarvitsevat lisää aikaa tehdä 70 §:ssä ehdotetun hintahyvityksen kiellon edellyttämät muutokset tietojärjestelmiinsä. Valiokunta pitää perusteltuna myös 79 §:n voimaantulon siirtymäajan pidentämistä (tupakointi-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

kiellon määrääminen asuntoyhteisöön). Tämän vuoksi ehdotetaan, että 70 ja 79 §:ää sovelletaan vasta 1 päivästä tammikuuta 2017. Siirtymäajasta ehdotetaan uutta 8 momenttia, jolloin lakiehdotuksen 8 ja 9 momentti siirtyvät 9 ja 10 momentiksi.

122 §. Vähittäismyyntipakkauksia koskevat siirtymäsäännökset. Pykälässä ehdotetut siirtymäajat perustuvat 4 momenttia lukuun ottamatta tupakkatuotedirektiivin 30 artiklaan. Tupakkalain voimaantulon siirtymisen vuoksi pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä, joiden vähittäismyyntipakkaukset eivät ole 38 §:n mukaisia, saa kyseisten säännösten estämättä myydä ja muutoin luovuttaa kuluttajille vuoden 2016 loppuun.

123 §. Vähittäis- ja tukkumyyntiä koskevat siirtymäsäännökset. Tupakkalain voimaantulon siirtymisen vuoksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännösten siirtymäajat päättyvät vuoden 2016 lopussa.

124 §. Savuttomia tupakkatuotteita koskeva siirtymäsäännös. Tupakkalain voimaantulon siirtymisen vuoksi siirtymäsäännöksen soveltamista ei ole perusteltua sitoa sellaisiin tuotteisiin, jotka ovat olleet markkinoilla 20.5.2016. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että muita savuttomia tupakkatuotteita kuin suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa saa 51 §:n estämättä myydä ja muutoin luovuttaa vähintään 20 päivään toukokuuta 2017.

6. lakiehdotus

Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Valiokunta ehdottaa lain nimikkeen lakiteknistä täsmentämistä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali -ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 15/2016 vp sisältyvät 2.—5. ja 7.—10. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 15/2016 vp sisältyvän 6. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy muutettuna ja yhdistettynä hallituksen esitykseen HE 15/2016 vp ja hallituksen esitykseen HE 58/2016 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Tupakkalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tavoite

Tämän lain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun tavoitteen saavuttamiseksi tässä laissa säädetään toimenpiteistä, joilla ehkäistään tupakkatuotteiden käytön aloittamista ja nikotiiniriippuvuuden syntymistä sekä edistetään tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden käytön lopettamista ja suojellaan väestöä altistumiselta niiden savulle.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *tupakkatuotteella* kulutukseen sopivaa, tupakasta (nicotiana) kokonaan tai osittain koostuvaa tuotetta;
- 2) *savuttomalla tupakkatuotteella* purutupakkaa, nenänuuskaa ja suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa sekä muuta sellaista tupakkatuotetta, jota ei polteta;
- 3) *polttavaksi tarkoitettulla tupakkatuotteella* muita tupakkatuotteita kuin savuttomia tupakkatuotteita;
- 4) *savukkeella* tupakkaverosta annetun lain (1470/1994) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua tupakkakääröä;
- 5) *sikarilla* tupakkaverosta annetun lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua tupakkakääröä;
- 6) *pikkusikarilla* sikaria, joka painaa enintään kolme grammaa;

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

- 7) *kääretupakalla* tupakkaa, jota kuluttajat tai vähittäismyyntiliikkeet voivat käyttää savukkeiden tekemiseen;
- 8) *piipputupakalla* poltettavaksi tarkoitettua tupakkaa, joka on tarkoitettu käytettäväksi yksinomaan piipussa;
- 9) *vesipiipputupakalla* tupakkatuotetta, jota voi käyttää tupakointiin yksinomaan vesipiipun avulla;
- 10) *purutupakalla* savutonta tupakkatuotetta, joka on tarkoitettu yksinomaan pureskeltavaksi;
- 11) *nenänuuskalla* nenän kautta käytettäväksi tarkoitettua savutonta tupakkatuotetta;
- 12) *suussa käytettäväksi tarkoitettulla tupakalla* suussa käytettäväksi tarkoitettua, kokonaan tai osittain tupakasta valmistettua tupakkatuotetta, jauheena tai pieninä paloina tai jonakin näiden muotojen yhdistelmänä tarjottavana, lukuun ottamatta hengitettäväksi tai pureskeltavaksi tarkoitettuja tuotteita;
- 13) *uudella tupakkatuotteella* muuta sellaista tupakkatuotetta kuin 4–12 kohdassa tarkoitettua tuotetta, joka on asetettu Euroopan unionissa (EU) sijaitsevien kuluttajien saataville myöhemmin kuin 19 päivänä toukokuuta 2014;
- 14) *tupakan vastikkeella* käyttötarkoitukseltaan tupakkatuotetta vastaavaa tuotetta, joka ei sisällä tupakkaa;
- 15) *poltettavaksi tarkoitettulla kasviperäisellä tuotteella* kasveista valmistettua tupakan vastiketta, joka on tarkoitettu poltettavaksi;
- 16) *tupakointivälineellä* tupakoinnissa tai sen valmistelussa pääasiassa käytettäväksi tarkoitettua välinettä tai tarviketta;
- 17) *tupakkajäljitelmällä* muodoltaan tupakkatuotetta tai tupakointivälinettä läheisesti muistutavaa tuotetta, joka ei sisällä tupakkaa tai sen vastiketta;
- 18) *sähkösavukkeella* tuotetta, jonka avulla voidaan hengittää sisään nikotiinipitoista höyryä suukappaleen kautta, sekä kyseisen tuotteen osia;
- 19) *nikotiininesteellä* nikotiinia sisältävää nestettä, joka on tarkoitettu höyrystettäväksi sähkösavukkeen avulla, jonka nikotiinipitoisuus on enintään 20 milligrammaa millilitrassa ja jolla ei ole lääkelain (395/1987) 3 §:n 1 momentin mukaista käyttötarkoitusta;
- 20) *höyrystettäväksi tarkoitettulla nikotiinittomalla nesteellä* sähkösavukkeen avulla tai muulla vastaavalla tavalla höyrystettäväksi tarkoitettua muuta nestettä kuin nikotiininestettä;
- 21) *täyttösäiliöllä* nikotiininestettä sisältävää astiaa, jota voidaan käyttää sähkösavukkeen täyttämiseen;
- 22) *nikotiinipatruunalla* nikotiininestettä sisältävää sähkösavukkeen vaihdettavaa osaa;
- 23) *ainesosalla* tupakkaa, lisäainetta sekä muita aineita ja osatekijöitä, joita on lopullisessa tupakkatuotteessa tai vastaavassa tuotteessa;
- 24) *lisäaineella* muuta tupakkatuotteeseen taikka sen vähittäismyyntipakkaukseen tai myyntipäällykseen lisättyä ainetta kuin tupakkaa; nikotiininesteen osalta lisäaineella tarkoitetaan muuta nikotiininesteeseen taikka sen vähittäismyyntipakkaukseen tai myyntipäällykseen lisättyä ainetta kuin nikotiinia;
- 25) *tunnusomaisella tuoksulla tai maulla* muuta kuin tupakan tuoksua tai makua, joka on tuosta lisäaineesta tai lisäaineiden yhdistelmästä ja joka on selvästi havaittavaa tupakkatuotteessa, nikotiininesteessä tai höyrystettäväksi tarkoitettussa nikotiinittomassa nesteessä ennen tuotteen käyttöä tai sen aikana;
- 26) *päästöillä* aineita, joita vapautuu, kun tupakkatuotetta tai vastaavaa tuotetta käytetään tarkoitettulla tavalla;
- 27) *tervalla* raakaa, vedetöntä ja nikotiinitonta tupakansavun tiivistymää;

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

- 28) *nikotiinilla* nikotiinialkaloideja;
- 29) *toksisuudella* aineen ominaisuutta aiheuttaa haitallisia vaikutuksia ihmisen elimistössä, mukaan luettuna ajan mittaan esiintyvät vaikutukset, yleensä toistuvan tai jatkuvan käytön tai altistumisen seurauksena;
- 30) *CMR-ominaisuuksilla* tupakkatuotteen tai muun tässä laissa tarkoitettun tuotteen ainesosien ominaisuuksia, jotka aiheuttavat syöpää, vaurioittavat perimää tai ovat lisääntymisen kannalta vaarallisia;
- 31) *vähittäismyyntipakkauksella* tupakkatuotteen tai muun tässä laissa tarkoitettun tuotteen pienintä yksittäispakkausta, joka on saatettu markkinoille;
- 32) *myyntipäälyksellä* pakkausta, jossa tupakkatuotteet tai muut tässä laissa tarkoitettut tuotteet saatetaan markkinoille ja joka sisältää vähittäismyyntipakkauksen tai useita vähittäismyyntipakkauksia; myyntipäälyksellä ei kuitenkaan tarkoiteta vähittäismyyntipakkauksen läpinäkyvää käärettä;
- 33) *myyntipisteellä* myyntipaikassa olevaa asiakaspalvelupistettä, josta luovutetaan tai myydään tupakkatuotteita tai nikotiininesteitä;
- 34) *rajat ylittävällä etämyynnillä* sellaista etämyyntiä kuluttajille, jossa kuluttaja on tuotetta vähittäismyyntiliikkeestä tilatessaan muussa EU:n jäsenvaltiossa kuin siinä jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa, johon vähittäismyyntiliike on sijoittautuneena; vähittäismyyntiliikkeen katsotaan olevan sijoittautuneena jäsenvaltiossa, jos luonnollisen henkilön liiketoimipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa taikka muussa tapauksessa, jos vähittäismyyntiliikkeellä on kyseisessä jäsenvaltiossa sääntömääräinen kotipaikka, hallinnollinen päätoimipaikka, liiketoimipaikka, sivutoimipaikka, jokin muu toimipaikka tai edustaja;
- 35) *markkinoinnilla* mainontaa, epäsuoraa mainontaa ja muuta myynninedistämistä sekä tupakkasponsorointia;
- 36) *epäsuoralla mainonnalla* tuotteen myynnin edistämistä muun hyödykkeen mainonnan yhteydessä siten, että muun hyödykkeen tunnuksena käytetään sellaisenaan tai tunnistettavasti muunnettuna tuotteelle vakiintunutta tunnusta tai että muutoin välittyy mielikuva tietystä tuotteesta;
- 37) *tupakkasponsoroinnilla* sellaista julkista tai yksityistä tapahtumalle, toiminnalle tai henkilölle annettavaa tukea, jonka tavoitteena taikka suorana tai epäsuorana vaikutuksena on tupakkatuotteen, tupakan vastikkeen, tupakointivälineen, tupakkajäljitelmän, sähkösavukkeen tai nikotiininesteen myynnin edistäminen;
- 38) *tupakoinnilla* poltettavaksi tai muutoin kuumennettavaksi tarkoitettun tupakkatuotteen käyttämistä;
- 39) *sisätilalla* asuin-, oleskelu-, odotus- tai työskentelytilaksi tarkoitettua suljettua tilaa, jossa on katto, lattia ja seinät, sekä tällaiseen käyttöön tarkoitettua tilaa, josta yhden tasopinnan lisäämisellä voidaan muodostaa suljettu tila;
- 40) *tupakointitilalla* sisätilaan sijoitettua erillistä tilaa, jonka rakennusvalvontaviranomainen on hyväksynyt tupakointiin;
- 41) *yleisellä tilaisuudella* kokoontumislaissa (530/1999) tarkoitettua yleistä kokousta ja yleisötilaisuutta;
- 42) *asuntoyhteisöllä* osakeyhtiötä, johon sovelletaan asunto-osakeyhtiölakia (1599/2009), asunto-osuuskuntaa, yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain (649/1990) 2 §:ssä tarkoitettua vuokrataloa sekä muuta yhteisöjen omistamaa vuokratalokantaa.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

3 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tätä lakia ei sovelleta lääkevalmisteisiin, joille on myönnetty lääkelain 21 §:ssä tarkoitettu myyntilupa tai joihin sovelletaan lääkelain 2 §:n 4 momenttia, eikä tuotteisiin, joihin sovelletaan huumausainelakia (373/2008) tai terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annettua lakia (629/2010).

2 luku

Viranomaiset

4 §

Sosiaali- ja terveysministeriön tehtävät

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen yleinen johto ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

5 §

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävät

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos seuraa ja tutkii tässä laissa säädettyjen toimenpiteiden ja tupakkavalmisteiden vähittäismyyntihintojen muutosten vaikutusta tupakoinnin yleisyyteen sekä tekee ja tukee tupakoinnista aiheutuvien terveysvaarojen ja -haittojen vähentämiseen liittyvää tutkimus-, seuranta- ja kehittämistyötä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos huolehtii valtakunnallisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi ja seuraa sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden markkinoiden kehitystä.

6 §

Valviran tehtävät

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (*Valvira*) ohjaa aluehallintovirastoja ja kuntia niille tämän lain perusteella kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Valvira valvoo:

1) tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, täyttösäiliöiden, nikotiininesteiden, höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinittomien nesteiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden ainesosia, päästöjä, paloturvallisuutta sekä laatua ja teknisiä ominaisuuksia koskevien säännösten noudattamista;

2) 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyyntipakkauksia koskevien säännösten noudattamista;

3) tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden markkinointia koko maassa;

4) 85 §:ssä tarkoitettuja varmistuslaboratorioita koskevien säännösten noudattamista.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

7 §

Aluehallintoviraston tehtävät

Aluehallintovirasto ohjaa kuntia tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten toimeenpanossa toimialueellaan. Aluehallintovirasto huolehtii myös alueellisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi.

8 §

Kunnan tehtävät

Kunta huolehtii alueellaan paikallisesta toiminnasta tupakoinnin lopettamiseksi. Kunta valvoo alueellaan:

1) tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, sähkösavukkeiden ja nikotiinienesteiden myyntiä ja muuta luovuttamista sekä omavalvontaa koskevien säännösten noudattamista;

2) tässä laissa säädettyjen markkinointi- ja esilläpitokieltoja koskevien säännösten noudattamista;

3) tupakointikieltoja ja -rajoituksia koskevien säännösten noudattamista.

Kunnalla ei ole oikeutta siirtää 84 §:ssä tarkoitetun valvontasuunnitelman hyväksymistä koskevaa toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

Kunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annettua lakia (733/1992), jollei lailla toisin säädetä.

9 §

Muiden viranomaisten tehtävät

Tulli valvoo tässä laissa säädettyjen maahantuontikieltojen ja -rajoitusten noudattamista.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikkö (*FINAS-akkreditointipalvelu*) avustaa Valviraa 85 §:ssä tarkoitettujen varmistuslaboratorioiden pätevyyden ja varmistusmenetelmien pätevyyden valvonnassa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus avustaa Valviraa nikotiinienesteisiin liittyvässä valvonnassa.

Poliisi valvoo tässä laissa säädettyjen tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista yleisissä tilaisuuksissa.

Tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamisen valvonnasta työyhteisössä säädetään työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetussa laissa (44/2006).

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

3 luku

Tupakkatuotteita koskevat vaatimukset ja ilmoitukset

10 §

Tupakkatuotteen valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

Tupakkatuotteen valmistaja ja maahantuoja vastaavat siitä, että elinkeinotoiminnassa myyntiin tai muuhun luovuttamiseen tarkoitettu tupakkatuote on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukainen.

Velvoite toimittaa Valviralle ja Euroopan komissiolle (*komissio*) sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

11 §

Kielletyt lisäaineet ja ominaisuudet

Kuluttajalle ei saa myydä tai muutoin luovuttaa:

- 1) savuketta tai kääretupakkaa, jossa on tunnusomainen tuoksu tai maku;
- 2) tupakkatuotetta, jonka sisältämät lisäaineet ovat omiaan luomaan vaikutelman, että tuotteella on terveysvaikutuksia tai että sen aiheuttama terveysriski on vähäisempi kuin muilla tupakkatuotteilla;
- 3) tupakkatuotetta, jonka sisältämät piristeet tai muut lisäaineet ovat omiaan luomaan vaikutelman energiasta ja elinvoimasta;
- 4) tupakkatuotetta, jonka lisäaineilla on päästöjä värjääviä ominaisuuksia;
- 5) tupakkatuotetta, jonka lisäaineilla on CMR-ominaisuuksia polttamattomassa muodossa;
- 6) poltettavaksi tarkoitettua tupakkatuotetta, jonka lisäaineet edistävät nikotiinin imeytymistä tai savun hengittämistä keuhkoihin;
- 7) savuketta tai kääretupakkaa, jonka jossakin osassa on makuaineita niin, että tuotteen tuoksua, makua tai savun voimakkuutta voi muuttaa;
- 8) savuketta, jonka suodatin, paperi tai patruuna sisältää tupakkaa tai nikotiinia;
- 9) tupakkatuotetta, jossa on lisäaineita sellaisia määriä, että ne lisäävät merkittäväällä tai mitattavissa olevalla tavalla tupakkatuotteen toksisia tai riippuvuutta aiheuttavia vaikutuksia taikka CMR-ominaisuuksia käyttövaiheessa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan EU:n lainsäädännön täytäntöön panemiseksi säätää enimmäismääristä sellaisille tupakkatuotteiden lisäaineille tai niiden yhdistelmille, jotka:

- 1) saavat aikaan tunnusomaisen tuoksun tai maun savukkeessa tai kääretupakassa;
- 2) lisäävät 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettulla tavalla tupakkatuotteen toksisia tai riippuvuutta aiheuttavia vaikutuksia.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

12 §

Päästöjen enimmäismäärät ja mittaaminen

Elinkeinotoiminnassa myytävästä tai muuten luovutettavasta taikka elinkeinotoiminnassa valmistettavasta savukkeesta saa poltettaessa syntyä:

- 1) tervaa enintään 10 milligrammaa;
- 2) nikotiinia enintään 1 milligrammaa;
- 3) hiilimonoksidia enintään 10 milligrammaa.

Savukkeesta poltettaessa syntyvän tervan, nikotiinin ja hiilimonoksidin määrät on mitattava ja mittausmerkintöjen paikkansapitävyys määritettävä ennen tuotteen luovuttamista vähittäismyyntiin. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä mittauksissa ja varmistamisessa käytettävistä menetelmistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan EU:n lainsäädännön täytäntöön panemiseksi säätää:

- 1) savukkeesta poltettaessa syntyvien muiden päästöjen kuin tervan, nikotiinin ja hiilimonoksidin enimmäismääristä;
- 2) muista tupakkatuotteista kuin savukkeista poltettaessa syntyvien päästöjen enimmäismääristä.

13 §

Savukkeiden paloturvallisuusvaatimukset

Savukkeen palamisominaisuuksien on täytettävä itsestään sammumista koskevat riittävät paloturvallisuusvaatimukset. Ne on testattava ja osoitettava ennen tuotteen luovuttamista vähittäismyyntiin. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palamisominaisuuksien testaamisessa ja osoittamisessa käytettävistä menetelmistä.

14 §

Ainesosa-, päästö- ja paloturvallisuusilmoitukset

Ennen kuin tupakkatuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajalle, valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle:

- 1) luettelo, jossa ilmoitetaan myytävänä olevista savukkeista poltettaessa syntyvän tervan, nikotiinin ja hiilimonoksidin määrät sekä tiedot mittauksen ja varmistamisen suorittaneesta laboratorista;
- 2) luettelot, joissa ilmoitetaan savukkeista poltettaessa syntyvien, muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen päästöjen määrät ja niiden mittausmenetelmät sekä muista tupakkatuotteista kuin savukkeista poltettaessa syntyvien päästöjen määrät;
- 3) tiedot muista kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista päästömääristä, jos ne ovat saatavilla;
- 4) tuotemerkki- ja tyyppikohtainen ainesosaluettelo kunkin tupakkatuotteen kaikista sen valmistamisessa käytetyistä ainesosista ja niiden määristä;
- 5) savukkeiden ja kääretupakan osalta tekninen asiakirja, jossa annetaan yleinen kuvaus tuotteesta käytetyistä lisäaineista ja niiden ominaisuuksista;

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

6) savukkeiden osalta tuotemerkkikohtaisesti paloturvallisuusvaatimusten täyttymistä osoittavat hyväksytyt varmistuslaboratorion tai tutkimuslaitoksen tutkimusselosteet ja lausunnot sekä tiedot varmistuslaboratoriosta tai tutkimuslaitoksesta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut tiedot tarvitsee toimittaa vain, jos säännöksessä tarkoitetuille päästöille on säädetty enimmäismääriä 12 §:n 3 momentin nojalla.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettujen luetteloiden ja muiden asiakirjojen rakenteesta sekä luetteloihin liitettävistä ainesosia koskevista selvityksistä, toksikologisista tiedoista ja muista tiedoista.

15 §

Muutosilmoitukset

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 14 §:n nojalla toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

16 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle tupakkatuotteen ainesosia ja päästöjä koskien:

- 1) saatavilla olevia markkinatutkimuksia ja tutkimuksia eri kuluttajaryhmien mieltymyksistä;
- 2) tiivistelmiä kaikista markkinatutkimuksista, joita valmistaja tai maahantuoja tekee tuodessaan markkinoille uusia tupakkatuotteita.

Valmistajan tai maahantuojan on lisäksi kerran vuodessa ilmoitettava Valviralle tupakkatuotteiden tuote- ja tyyppiikohtaisista myyntimääristään. Savukkeiden, sikarien ja pikkusikarien myyntimäärät on ilmoitettava kappaleina ja muiden tupakkatuotteiden myyntimäärät kilogrammoina.

17 §

Tutkimukset tärkeimmistä lisäaineista

Jos savuke tai kääretupakka sisältää lisäainetta, joka sisältyy tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden valmistamista, esittämistä ja myyntiä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä sekä direktiivin 2001/37/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/40/EU (*tupakkatuotedirektiivi*) 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun tärkeimpien lisäaineiden luetteloon, tuotteen valmistajan tai maahantuojan on tutkittava kunkin lisäaineen osalta:

- 1) edistääkö lisäaine kyseisen tuotteen toksisuutta tai siitä riippuvuutta ja lisääkö tämä merkittäväällä tai mitattavissa olevalla tavalla kyseisen tuotteen toksisuutta tai siitä riippuvuutta;
- 2) saako lisäaine aikaan tunnusomaisen tuoksun tai maun;
- 3) edistääkö lisäaine savun hengittämistä keuhkoihin tai nikotiinin imeytymistä;

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

4) missä määrin lisäaine johtaa CMR-ominaisuuksien muodostumiseen ja lisääkö lisäaine merkittäväällä tai mitattavissa olevalla tavalla CMR-ominaisuuksia kyseisessä tuotteessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tutkimuksissa on otettava huomioon tuotteen tarkoitettu käyttö ja tarkasteltava erityisesti päästöjä, jotka johtuvat kyseisten lisäaineiden palamisprosessista. Lisäksi on tarkasteltava kyseisen lisäaineen yhteisvaikutusta tuotteen sisältämien muiden ainesosien kanssa.

Samaa lisäainetta tupakkatuotteissaan käyttävät valmistajat tai maahantuojat voivat toteuttaa yhteisen tutkimuksen, jos ne käyttävät lisäainetta tuotteissaan keskenään verrattavissa olevalla tavalla.

18 §

Tiukennettu ilmoitusvelvollisuus

Savukkeeseen tai kääretupakan valmistajan tai maahantuojan on laadittava raportti 17 §:ssä tarkoitettujen tutkimusten tuloksista. Raportissa on oltava tiivistelmä ja kattava yleiskatsaus, jossa luetellaan kutakin tutkittua lisäainetta koskeva tieteellinen kirjallisuus ja esitetään yhteenveto lisäaineen vaikutuksia koskevista sisäisistä tiedoista.

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu raportti komissiolle sekä raportin jäljennös Valviralle ja muiden sellaisten EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, joissa tutkittua lisäainetta sisältävä tupakkatuote on saatettu markkinoille, viimeistään 18 kuukauden kuluessa siitä, kun lisäaine on lisätty 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun luetteloon.

Komissio ja Valvira voivat pyytää valmistajalta tai maahantuojalta lisätietoja tutkitusta lisäaineesta. Lisätiedot kuuluvat raporttiin sen osana. Komissio ja Valvira voivat lisäksi pyytää riippumatonta tieteellistä elintä tekemään raportista vertaisarvioinnin.

19 §

Pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskeva poikkeus

Mitä 17 ja 18 §:ssä säädetään valmistajan ja maahantuojan velvollisuuksista, ei sovelleta tupakkatuotedirektiivin 6 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuihin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, jos jokin muu tupakkatuotteen valmistaja tai maahantuoja laatii raportin lisäaineesta.

20 §

Ilmoitus uudesta tupakkatuotteesta

Tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle uudesta tupakkatuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Ilmoitukseen on liitettävä yksityiskohtainen kuvaus tuotteesta, sen käyttöohjeet sekä tiedot sen ainesosista ja päästöistä 14 §:n mukaisesti.

Valmistajan tai maahantuojan on samassa ajassa toimitettava Valviralle myös:

1) saatavilla olevat tieteelliset tutkimukset tuotteen toksisuudesta, riippuvuutta aiheuttavista ominaisuuksista ja houkuttelevuudesta erityisesti tuotteen ainesosien ja päästöjen osalta;

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

2) saatavilla olevat tutkimukset ja niiden tiivistelmät tuotteesta sekä tuotetta koskevat markkinatutkimukset eri kuluttajaryhmien mieltymyksistä;

3) tuotetta koskeva riski-hyötyanalyysi, tuotteen odotettavissa olevat vaikutukset tupakan käytön lopettamiseen ja aloittamiseen, kuluttajien ennakoituidut käsitykset tuotteesta sekä muut käytettävissä olevat ja asiaankuuluvat tuotetta koskevat tiedot.

Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle uudet tai päivitetty tutkimukset ja muut 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Valvira voi vaatia valmistajaa tai maahantuojaa tekemään lisätestejä ja toimittamaan lisätietoja tuotteesta.

21 §

Tupakkatuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitettut ilmoitukset ja muut tiedot on toimitettava Valviralle sähköisessä muodossa. Sama koskee komissiolle ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille 18 §:n mukaan toimitettavia tietoja.

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamiaan tietoja se pitää liike- tai ammattisalaisuuksina.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 14—16 ja 18 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen tavasta ja mallista sekä 16 ja 18 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen ajankohdasta.

4 luku

Eräitä muita tuotteita koskevat vaatimukset ja ilmoitukset

22 §

Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojan yleiset velvollisuudet

Valmistaja ja maahantuoja vastaavat siitä, että elinkeinotoiminnassa myyntiin tai muuhun luovuttamiseen tarkoitettu sähkösavuke, täyttösäiliö, nikotiinineste, höyrystettäväksi tarkoitettu nikotiinineste tai poltettavaksi tarkoitettu kasviperäinen tuote on sitä koskevien säännösten ja määräysten mukainen.

Velvoite toimittaa Valviralle ja komissiolle sekä muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille tässä luvussa vaaditut tiedot on ensisijaisesti valmistajalla, jos valmistaja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on ensisijaisesti maahantuojalla, jos valmistaja on sijoittautunut EU:n ulkopuolelle ja maahantuoja on sijoittautunut Euroopan unioniin. Velvoite toimittaa tiedot on yhteisesti valmistajalla ja maahantuojalla, jos sekä valmistaja että maahantuoja ovat sijoittautuneet EU:n ulkopuolelle.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

23 §

Sähkösavukkeita ja täyttösäiliöitä koskevat vaatimukset

Sähkösavuketta saa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille vain, jos nikotiini vapautuu laitteesta tasaisesti tavanomaisissa käyttöolosuhteissa. Sähkösavukkeet ja täyttösäiliöt on suojattava lapsilta ja väärinkäytöltä sekä rikkoutumiselta ja vuodoilta, ja niissä on oltava vuotamattoman täytön varmistava mekanismi.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun täyttömekanismien teknisistä standardeista sekä standardeista, joiden mukaisesti arvioidaan muiden 1 momentissa tarkoitettujen vaatimusten täyttymistä.

24 §

Nikotiininesettä koskevat vaatimukset

Sähkösavukkeessa käytettäväksi tarkoitettua nikotiininesettä saa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille vain:

- 1) täyttösäiliössä taikka kertakäyttöisessä sähkösavukkeessa tai nikotiinipatruunassa;
- 2) jos nesteellä ei ole sellaisia ominaisuuksia eikä neste sisällä sellaisia lisäaineita, joita 11 §:n 1 momentin 1—6 kohdan mukaan ei saa olla tupakkatuotteessa;
- 3) jos nesteen valmistuksessa käytetään vain puhtaita ainesosia;
- 4) jos nesteessä käytetään, nikotiinia lukuun ottamatta, vain ainesosia, jotka eivät aiheuta riskiä ihmisen terveydelle kuumennetussa eivätkä kuumentamattomassa muodossa.

Nikotiininesetessä ei saa esiintyä ainesosia, joista ei ole tehty 26 §:ssä tarkoitettua ennakoilmoitusta. Tämä ei kuitenkaan koske sellaisia jäämiä, joita ei voida teknisesti välttää valmistuksen aikana.

Täyttösäiliön tilavuus saa olla enintään 10 millilitraa ja kertakäyttöisen sähkösavukkeen säiliön ja kertakäyttöisen nikotiinipatruunan tilavuus enintään 2 millilitraa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen vaatimusten täyttymistä arvioidaan.

25 §

Höyrystettäväksi tarkoitettua nikotiinintonta nestettä koskevat vaatimukset

Mitä 24 §:n 1 momentin 2—4 kohdassa säädetään, sovelletaan myös höyrystettäväksi tarkoitettuun nikotiinittomaan nesteeseen.

26 §

Ennakoilmoitus sähkösavukkeista ja täyttösäiliöistä

Sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle tuotteesta, jota se aikoo alkaa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin tuote saatetaan markkinoille. Vastaavasti myös tuotteeseen teh-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

tävästä merkittävästä muutoksesta on tehtävä ilmoitus ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

Ilmoituksessa on oltava:

- 1) valmistajan nimi ja yhteystiedot, tuotteesta vastaava oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö EU:ssa sekä tuotteen maahantuoja EU:hun;
- 2) luettelo kaikista tuotteen sisältämistä ainesosista ja sen käytöstä aiheutuvista päästöistä tuotemerkin ja -tyypin mukaan sekä ainesosien ja päästöjen määrät;
- 3) tuotteen ainesosien ja päästöjen toksikologiset tiedot, myös kuumennettujen ainesosien osalta, ottaen huomioon erityisesti vaikutukset, joita niistä aiheutuu kuluttajien terveydelle niitä hengitettäessä, ja riippuvuutta aiheuttava vaikutus;
- 4) tiedot nikotiinin annostuksesta ja imeytymisestä, kun tuotetta käytetään tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa oloissa;
- 5) kuvaus tuotteen osista;
- 6) kuvaus tuotantoprosessista ja ilmoitus siitä, että tuotantoprosessissa varmistetaan tämän lain vaatimusten noudattaminen;
- 7) ilmoitus siitä, että valmistaja tai maahantuoja kantaa täyden vastuun tuotteen laadusta ja turvallisuudesta, kun se saatetaan markkinoille ja kun sitä käytetään tavanomaisissa tai kohtuudella ennakoitavissa olevissa oloissa.

27 §

Markkinatutkimukset ja myyntimäärät sähkösavukkeista ja täyttösäiliöistä

Sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistajan tai maahantuojan on toimitettava vuosittain Valviralle:

- 1) kattavat tiedot myyntimääristä tuotemerkin ja -tyypin mukaan;
- 2) tiedot eri kuluttajaryhmien mieltymyksistä;
- 3) tiedot tuotteiden myyntitavoista;
- 4) tiivistelmät 1—3 kohdassa tarkoitettuja asioita koskevista markkinatutkimuksista sekä tiivistelmien englanninkielinen käännös.

28 §

Haittavaikutusten seuranta ja korjaavat toimenpiteet

Sähkösavukkeiden tai täyttösäiliöiden valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on perustettava järjestelmä tietojen keräämiseksi sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden epäillyistä haittavaikutuksista ihmisten terveydelle ja pidettävä tällaista järjestelmää yllä. Valmistajan, maahantuojan ja jakelijan on toimitettava järjestelmän tiedot Valviralle.

Jos jokin 1 momentissa tarkoitettu toimija katsoo tai sillä on syytä uskoa, että sen hallussa olevat ja markkinoille saatettavaksi tarkoitetut taikka markkinoille saatetut sähkösavukkeet tai täyttösäiliöt eivät ole turvallisia ja laadukkaita taikka muuten tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia, toimijan on ryhdyttävä heti tarpeellisiin korjaaviin toimiin kyseisen tuotteen saattamiseksi säännösten mukaiseksi, sen poistamiseksi markkinoilta tai sitä koskevan palautusmenettelyn järjestämiseksi. Tällöin toimijan on myös heti ilmoitettava asiasta Valviralle sekä markkinavalvontaviranomaisille muissa sellaisissa EU:n jäsenvaltioissa, joissa tuote on ase-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

tettu tai on tarkoitus asettaa saataville. Samalla on annettava yksityiskohtaiset tiedot erityisesti ihmisen terveyttä ja turvallisuutta koskevista riskeistä sekä mahdollisista korjaavista toiminnoista ja niiden tuloksista.

29 §

Ainesosailmoitukset poltettavaksi tarkoitetuista kasvipööräisistä tuotteista

Poltettavaksi tarkoitettujen kasvipööräisen tuotteen valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle tuotenimi- ja tyyppikohtainen luettelo tuotteen valmistamisessa käytetyistä ainesosista ja niiden määristä ennen kuin tuotetta myydään tai muutoin luovutetaan kuluttajille.

Valmistajan tai maahantuojan on ilmoitettava Valviralle, jos tuotteen koostumusta muutetaan niin, että muutos vaikuttaa 1 momentin mukaisesti toimitettuihin tietoihin. Valmistajan tai maahantuojan on toimitettava Valviralle muuttuneet tiedot ennen kuin tuotetta aletaan myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille.

30 §

Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

Tässä luvussa tarkoitettujen ilmoitusten ja muiden tietojen on toimitettava Valviralle sähköisessä muodossa.

Valmistajan ja maahantuojan on tässä luvussa tarkoitettuja tietoja toimittaessaan ilmoitettava, mitä ilmoittamia tietoja se pitää liike- tai ammattisalaisuuksina.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 26 ja 27 §:ssä tarkoitettujen tietojen toimittamisen tavasta ja mallista sekä 27 §:ssä ja 28 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tietojen toimittamisen ajankohdasta.

5 luku

Vähittäismyyntipakkaukset

31 §

Vähittäismyyntipakkauksia koskeva yleissäännös

Tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä ja poltettavaksi tarkoitettuja kasvipööräisiä tuotteita sekä nikotiininesteitä ja höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä saa myydä ja muutoin luovuttaa kuluttajille ainoastaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä asiaa koskevan EU:n lainsäädännön mukaisissa vähittäismyyntipakkauksissa. Sikareita saa kuitenkin luovuttaa irrallisina, jos ne on varustettu 32 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisilla merkinnöillä.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

32 §

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten pakolliset merkinnät

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksessa on oltava:

1) suomen- ja ruotsinkieliset varoitustekstit sekä kuvalliset varoitukset tupakkatuotteiden aiheuttamista terveyshaitoista, tupakansavun haitallisuutta koskeva tiedotusviesti sekä tupakoinnin lopettamista koskevia tietoja;

2) vähittäismyyntipakkauksen jäljittämistä varten tarkoitettu yksilöllinen tunniste sekä väärinkäytöltä suojaava turvaominaisuus, joka koostuu näkyvistä ja näkymättömistä tekijöistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen merkintöjen tekstistä, kuvista, kirjasinlajeista ja -koosta, väristä, kehystämisestä, pinta-alasta, sijoittelusta, vuorottelemisesta, kiinnittämisestä, rikkoutumattomuudesta ja muusta määrittelystä;

2) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun yksilöllisen tunnisteen sijoittelusta ja merkitsemisestä pakkaukseen, tunnisteen avulla määritettävistä tiedoista sekä siitä, mitkä tiedot kuuluvat tunnisteeseen ja mihin tietoihin on päästävä sähköisesti sen välityksellä;

3) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun turvaominaisuuden sijoittelusta ja merkitsemisestä pakkaukseen sekä turvaominaisuuden teknisistä standardeista ja niiden mahdollisesta vuorottelusta.

33 §

Tupakkatuotteiden ja niiden vähittäismyyntipakkausten kielletyt merkinnät

Tupakkatuotteiden tai niiden vähittäismyyntipakkausten merkinnät eivät saa:

1) edistää tuotteen myyntiä tai kannustaa tuotteen kulutukseen antamalla väärää vaikutelmaa tuotteen ominaisuuksista, terveysvaikutuksista, riskeistä tai päästöistä;

2) sisältää mitään tietoja tuotteen sisältämästä nikotiinista, tervasta tai hiilimonoksidista;

3) antaa ymmärtää, että tuote on vähemmän haitallinen kuin muut tuotteet tai että tuotteessa on pyritty vähentämään joidenkin savun haitallisten osien vaikutusta;

4) antaa ymmärtää, että tuotteella on elinvoimaa ja energiaa lisääviä, parantavia, nuorentavia, luonnollisia tai orgaanisia ominaisuuksia taikka että sen käytöstä on muuta terveyteen tai elämäntapoihin liittyvää hyötyä;

5) viitata makuun, tuoksuun, maku- tai aromiaineisiin tai muihin lisäaineisiin taikka niiden puutteeseen;

6) muistuttaa elintarviketta tai kosmeettista valmistetta;

7) antaa ymmärtää, että tuotteella on ympäristöetuja;

8) antaa ymmärtää, että tuote on paloturvallinen tai muuten luoda mielikuvaa tuotteen vaarattomuudesta tai siitä, että se on paloturvallisempi kuin muut vastaavat tuotteet.

34 §

Tupakkatuotteiden vähimmäispakkauskoko

Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen vähimmäiskoko on 20 savuketta, 30 grammaa kääre- tai piipputupakkaa tai 10 pikkusikaria.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

Tupakkatuotteita ei saa, sikareita lukuun ottamatta, myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille vähittäismyyntipakkauksessa, joka sisältää pienempiä pakkauksia tai joka voidaan jakaa pienempiin pakkauksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan EU:n lainsäädännön täytäntöön panemiseksi säätää tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen vähimmäismitoista. (Uusi)

35 §

Eräiden tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksen muoto, materiaali ja avausmekanismi

Savukkeiden vähittäismyyntipakkauksen on oltava muodoltaan suorakulmainen särmiö. Kääretupakan vähittäismyyntipakkauksen on oltava muodoltaan suorakulmainen särmiö taikka lie-riömäinen tai pussimainen.

Savukkeiden vähittäismyyntipakkauksen on oltava kartonkia tai pehmeää materiaalia. Siinä ei saa olla avausmekanismia, joka voidaan sulkea tai sinetöidä ensimmäisen avauskerran jälkeen, lukuun ottamatta läppäkantta ja kovan rasian saranoitua kantta. Jos vähittäismyyntipakkauksessa on läppäkansi tai saranoitu kansi, kansi saa olla saranoitu vain vähittäismyyntipakkauksen taka-puolella.

36 §

Sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden vähittäismyyntipakkausten merkinnät

Sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden vähittäismyyntipakkauksissa on oltava:

- 1) luettelo tuotteen sisältämistä ainesosista alenevassa painojärjestyksessä;
- 2) maininta tuotteen nikotiinipitoisuudesta ja annostuksesta;
- 3) valmistajan eränumero;
- 4) suositus tuotteen pitämisestä lasten ulottumattomissa;
- 5) suomen- ja ruotsinkieliset terveysvaroitukset;
- 6) lehtinen, joka sisältää tietoja tuotteesta ja sen käytöstä sekä tarvittavat yhteystiedot.

Edellä 1 momentin 1, 2 ja 5 kohtaa ei sovelleta sähkösavukkeeseen, jota ei ole täytetty valmiiksi nikotiinineesteellä.

Sähkösavukkeessa tai täyttösäiliössä taikka niiden vähittäismyyntipakkauksissa ei saa olla 33 §:ssä tarkoitettuja kiellettyjä merkintöjä. Tämä ei kuitenkaan koske tietoa tuotteen nikotiinipitoisuudesta, annostuksesta ja makuaineista.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun terveysvaroituksen tekstistä, kirjasinlajista ja -koosta, väristä, pinta-alasta, sijoittelusta ja muusta määrittelystä sekä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetussa lehtisessä annettavista tiedoista.

37 §

Sähkösavukkeiden ja täyttösäiliöiden merkinnät

Nikotiinineesteellä valmiiksi täytetyn sähkösavukkeen sekä täyttösäiliön merkinnöistä säädetään aineiden ja seosten luokituksista, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1272/2008.

38 §

Höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät

Edellä 36 §:n 1 momentin 1 kohtaa ja 3 momenttia sovelletaan myös höyrystettäväksi tarkoitettuun nikotiinittomaan nesteeseen ja sen vähittäismyyntipakkaukseen.

39 §

Polttavaksi tarkoitetun kasvipärisen tuotteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät

Polttavaksi tarkoitetun kasvipärisen tuotteen vähittäismyyntipakkauksessa on oltava suomen- ja ruotsinkieliset varoitukset tuotteen aiheuttamista terveyshaitoista. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä varoitusmerkintöjen tekstistä, kirjasin-lajista ja -koosta, väristä, pinta-alasta, sijoittelusta ja muusta määrittelystä.

Polttavaksi tarkoitetussa kasvipärisessä tuotteessa tai sen vähittäismyyntipakkauksessa ei saa olla 33 §:n 1—4 tai 6 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä merkintöjä eikä tuotteessa tai sen vähittäismyyntipakkauksissa saa todeta, että tuotteessa ei ole lisäaineita taikka maku- tai aromiaineita.

40 §

Varoitusmerkintöjä koskeva poikkeus ulkomaanliikenteessä

Mitä 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 36 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 39 §:n 1 momentissa säädetään suomen ja ruotsin kielen käyttämisestä varoitusmerkinnöissä, ei sovelleta tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, täyttösäiliöiden ja polttavaksi tarkoitettujen kasvipärisen tuotteen myyntiin ammattimaisessa kansainvälisessä liikenteessä olevalla vesi- tai ilma-aluksella tai lentoasemalla sijaitsevassa verottomien tavaroiden myymälässä.

6 luku

Tupakkatuotteiden jäljitettävyys

41 §

Kirjaaminen

Tupakkatuotteiden kauppaan osallistuvien elinkeinonharjoittajien, vähittäismyyjää lukuun ottamatta, on pidettävä kirjaa siitä, milloin ne ovat saaneet vähittäismyyntipakkaukset haltuunsa, vähittäismyyntipakkausten myöhemmistä liikkeistä sekä siitä, milloin vähittäismyyntipakkaukset lopullisesti poistuvat niiden hallusta. Kirjattuja tietoja ei saa muuttaa tai poistaa.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

Tupakkatuotteiden toimitusketjuun osallistuvien elinkeinonharjoittajien on pidettävä täydellisesti ja tarkasti kirjaa kaikista asiaankuuluvista liiketapahtumista.

Tupakkatuotteiden valmistajien on annettava 1 momentissa tarkoitettujen elinkeinonharjoittajien käyttöön laitteet, joita tarvitaan ostettujen, myytyjen, varastoitujen, kuljetettujen tai muutoin käsiteltyjen tupakkatuotteiden kirjaamiseen. Laitteilla on voitava lukea ja siirtää kirjatut tiedot sähköisesti 42 §:ssä tarkoitettuun tiedontallennusjärjestelmään.

42 §

Tiedontallennusjärjestelmä

Tupakkatuotteiden valmistajien ja maahantuojien on tehtävä riippumattoman kolmannen osapuolen kanssa tiedontallennussopimus, jossa tämä sitoutuu huolehtimaan jäljitettävyyden kannalta merkityksellisten tietojen tiedontallennusjärjestelmästä. Tiedontallennusjärjestelmän on sijaittava fyysisesti EU:n alueella. Kolmannen osapuolen soveltuvuuden samoin kuin tiedontallennussopimuksen hyväksyy komissio.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna kolmannen osapuolen toimintaa seuraa ulkoinen tarkastaja, jota ehdottaa ja jonka maksaa tupakkatuotteiden valmistaja ja jonka hyväksyy komissio. Ulkoinen tarkastaja esittää komissiolle ja Tullille vuosikertomuksen, jossa se arvioi erityisesti tietojen luvattomaan saatavuuteen mahdollisesti kohdistuneita väärinkäytöksiä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettulla ulkoisella tarkastajalla ja komissiolla sekä Tullilla ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava täydellinen pääsy tiedontallennusjärjestelmiin. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio tai Tulli voi antaa valmistajille tai maahantuojille pääsyn tallennettuihin tietoihin.

Liike- ja ammattisalaisuuksien ja henkilötietojen suojasta säädetään erikseen.

43 §

Tarkemmat säännökset jäljitettävyydestä

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) teknisistä standardeista jäljitysjärjestelmien perustamista ja toimintaa varten, mukaan lukien 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista yksilöllisistä tunnisteista ja kirjanpidosta sekä tietojen välityksestä, käsittelystä, tallennuksesta ja tallennettujen tietojen saatavuudesta;

2) teknisistä standardeista sen varmistamiseksi, että 32 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua yksilöllisessä tunnisteessa ja siihen liittyvissä toiminnoissa käytetyt järjestelmät ovat toistensa kanssa täysin yhteensopivia koko EU:ssa;

3) 42 §:ssä tarkoitettuna tiedontallennussopimuksen kestosta, uusittavuudesta, säännöllisestä seurannasta, arvioinnista, siinä edellytetystä asiantuntemuksesta ja luottamuksellisuuden määrittämisestä sekä sopimuksen muusta keskeisestä sisällöstä.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

7 luku

Myynti ja muu luovuttaminen

44 §

Vähittäismyynnin luvanvaraisuus

Tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä saa myydä tai muutoin luovuttaa vähittäin vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtaisen vähittäismyyntiluvan perusteella. Luvan vähittäismyyntiin liikkuvassa liikennevälineessä myöntää kuitenkin luvanhakijan kotikunta.

Vähittäismyyntilupa voidaan myöntää määräajaksi, jos toiminta on määräaikaista. Määräaikainen lupa voidaan myöntää enintään vuodeksi kerrallaan.

45 §

Vähittäismyyntiluvan myöntämisen edellytykset ja esteet

Kunta myöntää 44 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan hakemuksesta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on täysi-ikäinen ja esittää hyväksyttävän 54 §:ssä tarkoitetun oma-
valvontasuunnitelman eikä luvan myöntämiselle ole 2 tai 3 momentista johtuvaa estettä. Lupaa ei kuitenkaan saa myöntää, jos hakemuksessa tarkoitettu toiminta olisi ilmeisesti tämän lain vastaista tai jos myyntipaikka ei ole kunnan valvottavissa.

Vähittäismyyntilupaa ei saa myöntää hakijalle, jolta on viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana pysyvästi peruutettu tämän lain tai tupakkalain (693/1976), jäljempänä *vanha tupakkalaki*, nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa.

Vähittäismyyntilupaa ei saa myöntää paikkaan, joka sijaitsee:

- 1) päiväkodin tai perhepäivähoidon sisätilassa taikka päiväkodin ulkoalueella;
- 2) lastensuojelulain (417/2007) tai mielenterveyslain (1116/1990) nojalla hoitoa antavan laitoksen alle 18-vuotiaille tarkoitettussa sisätilassa tai heille tarkoitettulla ulkoalueella;
- 3) perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavan oppilaitoksen sisätilassa tai oppilajasuntolassa taikka tällaisen oppilaitoksen käytössä olevalla ulkoalueella.

46 §

Vähittäismyyntilupahakemuksen muoto ja sisältö

Vähittäismyyntilupaa koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti. Hakemuksessa on oltava:

- 1) hakijan nimi tai toiminimi sekä yhteystiedot Suomessa, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä tuotteiden myyntipaikan osoite;
- 2) selvitys siitä, minkä tuotteiden myyntiä lupahakemus koskee;
- 3) oma-
valvontasuunnitelma;
- 4) selvitys myyntipaikassa sijaitsevien myyntipisteiden lukumäärästä ja sijainnista;
- 5) selvitys tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden sijoittelusta myyntipisteessä.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

Lupahakemuksen sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

47 §

Vähittäismyyntiluvan esilläpito

Vähittäismyyntilupa on pidettävä asiakkaiden nähtävillä myyntipisteessä. Luvan koosta ja muusta ulkoasusta sekä luvan nähtävillä pitämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

48 §

Ilmoitus nikotiininesteiden vähittäismyynnistä

Se, jolla on vanhan tupakkalain nojalla myönnetty tupakkatuotteiden vähittäismyyntilupa, saa myydä samassa myyntipaikassa myös nikotiininesteitä tehtyään luvan myöntäneelle kunnalle kirjallisen ilmoituksen asiasta ja toimitettuaan kunnalle päivityksen 46 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja.

Kunnan on 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanotettuaan toimitettava ilmoituksen tekijälle viipymättä vastaanottoilmoitus.

49 §

Vähittäismyyntilupaa koskevat ilmoitukset

Vähittäismyyntiluvan haltijan on ilmoitettava kunnalle 46 §:ssä tarkoitetun hakemuksen ja 48 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tietojen muutoksista sekä myynnin lopettamisesta. Kunnan on ilmoitettava Valviralle luvan myöntämisestä ja peruuttamisesta, lupaa koskevista muutoksista, myyntirikkomuksista sekä myynnin lopettamisesta.

50 §

Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyyntiä saa harjoittaa se, joka on tehnyt myyntipaikan sijaintikunnalle kirjallisen ilmoituksen asiasta. Ilmoituksessa on annettava 46 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot. Vastaava ilmoitus on tehtävä ennen kuin toimintaa olennaisesti muutetaan ja kun toiminta lopetetaan.

Kunnan on 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanotettuaan toimitettava ilmoituksen tekijälle viipymättä vastaanottoilmoitus.

Kunnan on ilmoitettava Valviralle 1 momentissa tarkoitettuja ilmoituksista.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

51 §

Savuttoman tupakkatuotteen myyntikielto

Savutonta tupakkatuotetta ei saa myydä tai muutoin luovuttaa taikka välittää.

52 §

Eräiden nikotiinia sisältävien nesteiden myyntikielto

Sähkösavukkeen avulla höyrystettäväksi tarkoitettua nikotiinia sisältävää nestettä, jonka nikotiinipitoisuus on yli 20 milligrammaa millilitrassa tai jolla on lääkelain 3 §:n 1 momentin mukainen käyttötarkoitus, ei saa myydä tai muutoin luovuttaa.

53 §

Kielto myydä alaikäiselle

Tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä ei saa myydä tai muutoin luovuttaa eikä välittää alle 18-vuotiaalle.

Tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä ja sähkösavukkeita ei saa elinkeinotoiminnassa myydä tai muutoin luovuttaa alle 18-vuotiaalle.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tuotteiden myyntipisteessä on oltava myynnin ikärajoista kertova ilmoitus, joka on asiakkaiden hyvin havaittavissa. Ilmoituksen sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

54 §

Omavalvontasuunnitelma

Tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä myyvän elinkeinonharjoittajan on kustannuksellaan laadittava ja toteutettava omavalvontasuunnitelma 53 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjen kieltojen noudattamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä omavalvontasuunnitelman laatimisesta, sisällöstä ja toteuttamisesta.

55 §

Ostotilanteen jatkuva valvonta

Myyjän on oltava paikalla myyntipisteessä niin, että tämä pystyy jatkuvasti valvomaan tupakkatuotteen, tupakan vastikkeen, tupakointivälineen, sähkösavukkeen ja nikotiininesteen ostotilannetta.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

56 §

Myyjän vähimmäisikä

Tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä elinkeinotoiminnassa myyvän henkilön on oltava vähintään 18-vuotias. Tätä nuorempi henkilö saa kuitenkin myydä mainittuja tuotteita, jos myynti tapahtuu 18 vuotta täyttäneen henkilön valvonnan alaisena.

57 §

Automaattisten myyntilaitteiden kieltö

Tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä ei saa myydä tai muutoin luovuttaa automaattisesta myyntilaitteesta.

58 §

Etämyynnin kieltö

Tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden rajat ylittävä etämyynti on kielletty. Myöskään Suomeen sijoittautunut elinkeinonharjoittaja ei saa myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita kuluttajalle kuluttajansuojalain (38/1978) 6 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua etäviestintä käyttäen.

59 §

Tullihuutokaupalla myynnin kieltö

Tupakkatuotteita, poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita, sähkösavukkeita ja nikotiininesteitä ei saa myydä tullihuutokaupalla.

60 §

Tukkumyynnin rajoitukset

Tupakkatuotteita saa myydä tukuittain vain 50 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen tehneelle tukku-kaupalle jälleenmyyntiä varten sekä sille, jolla on:

1) 44 §:ssä tarkoitettu vähittäismyyntilupa ja joka on 46 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 49 §:n nojalla ilmoittanut myyvänsä tupakkatuotteita;

2) vanhan tupakkalain nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa.

Nikotiininesteitä saa myydä tukuittain vain 50 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen tehneelle tukku-kaupalle jälleenmyyntiä varten sekä sille, jolla on:

1) 44 §:ssä tarkoitettu vähittäismyyntilupa ja joka on 46 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 49 §:n nojalla ilmoittanut myyvänsä nikotiininesteitä;

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

2) vanhan tupakkalain nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa ja joka on tehnyt 48 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen.

Tupakkatuotteita tai nikotiininesteitä ei saa myydä tukuittain 45 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa paikoissa.

8 luku

Maahantuonti

61 §

Maahantuonnin raja

Mitä tässä laissa säädetään maahantuonnista, sovelletaan myös Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonnisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain (1266/1996) 18 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun tuontiin.

62 §

Alaikäisiä koskeva maahantuontikielto

Alle 18-vuotias ei saa tuoda maahan tupakkatuotetta tai nikotiininestettä.

63 §

Savuttoman tupakkatuotteen maahantuontikielto

Savuttomia tupakkatuotteita ei saa tuoda maahan. Maahantuontikielto koskee myös savuttomien tupakkatuotteiden hankkimista ja vastaanottamista postitse tai muulla vastaavalla tavalla Suomen ulkopuolelta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, yksityishenkilö saa omaa henkilökohtaista käyttöä varten tuoda mukanaan maahan yhteensä enintään 1 000 grammaa savuttomia tupakkatuotteita **kalenterivuorokaudessa**.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maahantuontikielto ei koske kansainvälisessä liikenteessä käytettävän vesi- tai ilma-aluksen suljetussa myyntitilassa tai varastossa olevaa tuotetta.

64 §

Eräiden nikotiinia sisältävien nesteiden maahantuontikielto

Yksityishenkilö ei saa tuoda maahan sähkösavukkeen avulla höyrystettäväksi tarkoitettua nikotiinia sisältävää nestettä, jonka nikotiinipitoisuus on yli 20 milligrammaa millilitrassa tai jolla on lääkelain 3 §:n 1 momentin mukainen käyttötarkoitus. Maahantuontikielto koskee myös tällaisen nesteen hankkimista ja vastaanottamista postitse tai muulla vastaavalla tavalla Suomen ulkopuolelta.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, yksityishenkilö saa omaa henkilökohtaista käyttöään varten tuoda mukanaan maahan enintään 10 millilitraa tällaista nestettä.

65 §

Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita

Yksityishenkilö ei saa hankkia tai vastaanottaa elinkeinonharjoittajalta tupakkatuotteita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä postitse, tavarankuljetuksena tai muulla vastaavalla tavalla Suomen ulkopuolelta.

66 §

Matkustajatuonnin aikarajat

Suomessa asuva henkilö, joka muutoin kuin lentoliikenteessä saapuu maahan Euroopan talousalueen ulkopuolelta ja jonka matka on kestänyt enintään 24 tuntia, ei saa tuoda maahan tupakkatuotteita tai nikotiininesteitä.

Euroopan talousalueen ulkopuolella asuva henkilö, joka muutoin kuin lentoliikenteessä saapuu maahan Euroopan talousalueen ulkopuolelta ja jonka muu kuin kauttakulkuun liittyvä oleskelu Suomessa kestää enintään kolme vuorokautta, ei saa tuoda maahan tupakkatuotteita tai nikotiininesteitä.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, henkilö saa tuoda maahan tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä, jos on ilmeistä, että ne on hankittu ennen maasta poistumista. Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, henkilö saa tuoda maahan mainittuja tuotteita, jos on ilmeistä, että ne on tarkoitettu hänen henkilökohtaiseen käyttöönsä maassa oleskelun ajaksi.

67 §

Matkustajatuonnin määrälliset rajat

Yksityishenkilö ei saa tuoda maahan:

1) tupakkatuotteita, joiden vähittäismyyntipakkauksen merkinnät poikkeavat 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetystä, enempää kuin 200 savuketta, 50 sikaria, 100 pikkusikaria ja 250 grammaa kääre- tai piipputupakkaa;

2) nikotiininestettä sähkösavukkeessa tai täyttösäiliössä, jonka vähittäismyyntipakkauksen merkinnät poikkeavat 36 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetystä, enempää kuin 10 millilitraa;

3) poltettavaksi tarkoitettuja kasvipäisiä tuotteita, joiden vähittäismyyntipakkausten merkinnät poikkeavat 39 §:n 1 momentissa säädetystä, enempää kuin 200 yksikköä valmiiksi käärittyinä ja 250 grammaa irtonaisena.

Yksityishenkilö ei saa tuoda 1 momentissa tarkoitettuja tuotteita muutoin kuin omaan käyttöönsä.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

9 luku

Markkinointi- ja esilläpitokiellot

68 §

Markkinointikielto

Tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmaa, sähkösavuketta tai nikotiinainestettä ei saa markkinoida.

69 §

Poikkeukset markkinointikiellosta

Mitä 68 §:ssä säädetään, ei sovelleta:

1) markkinointiin julkaisussa, joka on painettu ja julkaistu EU:n ulkopuolella, jota ei ole ensisijaisesti suunnattu EU:n markkinoille ja jonka pääasiallinen tarkoitus ei ole tupakkatuotteen, tupakan vastikkeen, tupakointivälineen, tupakkajäljitelmän, sähkösavukkeen tai nikotiinainesteen markkinointi;

2) yksittäisten keräilykohteina pidettävien, muiden kuin uusien tupakointivälineiden markkinointiin, jos tuotteiden tuotemerkit eivät näy markkinoinnissa;

3) tuotetietoon, jota tuotteen valmistaja tai maahantuoja antaa tuotteen myyntiin osallistuville.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuna tuotetietona pidetään tietoja tuotteen hinnasta, koostumuksesta, ominaisuuksista, valmistamisesta, terveysvaaroista ja -haitoista, alkuperämaasta ja vähittäismyyntipakkauksesta. Kuva tuotteesta tai sen vähittäismyyntipakkauksesta voidaan antaa tuotetietona ainoastaan muuhun tuotetietoon liitettynä. Muuta kuvaa tuotetietoon ei saa liittää. Tuotetiedon on oltava sisällöltään sellaista, että tuotteen myyntiin osallistuva saa tuotteesta ja sen ominaisuuksista kokonaisvaltaisen ja oikean tiedon.

70 §

Hintahyvityksen kielto

Elinkeinonharjoittaja ei saa tarjota eikä maksaa tupakkatuotteen, tupakan vastikkeen, tupakointivälineen, tupakkajäljitelmän, sähkösavukkeen tai nikotiinainesteen hinnasta hyvitystä, joka määräytyy mainittujen tuotteiden tai muiden kulutushyödykkeiden ja palvelujen ostojen mukaan.

71 §

Esilläpitokielto

Tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita, nikotiinainesteitä ja niiden tavaramerkkejä ei saa pitää esillä tupakkatuotteiden, tupakan vastikkeiden, tupakointivälineiden, tupakkajäljitelmiä, sähkösavukkeiden tai nikotiinainesteiden vähittäismyynnissä.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

Edellä 1 momentissa säädetty esilläpitokielto ei kuitenkaan koske sellaista erillisellä sisäänkäynnillä varustettua myyntipaikkaa, jossa myydään lähes yksinomaan tässä laissa tarkoitettuja tuotteita, jos tuotteita ja niiden tavaramerkkejä ei voida nähdä myyntipaikan ulkopuolelta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske myyntiä kansainvälisessä meriliikenteessä käytettävällä aluksella.

72 §

Kuvasto ja luettelo

Sen estämättä, mitä 68 ja 71 §:ssä säädetään, vähittäismyyjä saa esittää ostajalle tämän pyynnöstä painetun kuvaston myyntipaikassa myytävänä olevista tuotteista tai niiden vähittäismyyntipakkauksista. Vähittäismyyjä saa myös luovuttaa ostajalle tämän pyynnöstä painetun luettelon mainituista tuotteista sekä niiden hinnoista. Kuvaston ja luettelon muodosta, sisällöstä ja ulko-
susta voidaan antaa tarkempia säännöksiä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

10 luku

Tupakointikiellot ja -rajoitukset

73 §

Tupakointikieltojen soveltaminen

Mitä tässä luvussa säädetään tupakoinnista ja tupakansavusta, sovelletaan myös poltettavaksi tarkoitettua kasviperäisen tuotteen polttamiseen ja sähkösavukkeen käyttämiseen sekä niistä syntyviin savuihin, höyryihin ja hiukkasiin.

74 §

Yleiset tupakointikiellot

Tupakoida ei saa:

1) rakennuksen, kulkuneuvon tai muun vastaavan paikan sisätiloissa, jotka ovat yleisön tai työntekijöiden käytettävissä taikka elinkeinotoiminnassa tuotettujen tai julkisten palvelujen tarjoamista varten asiakkaiden käytettävissä;

2) ulkotiloissa järjestettävien yleisten tilaisuuksien katoksissa tai katsomoissa taikka muissa tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitetuissa tiloissa, joissa osallistujat oleskelevat paikoillaan;

3) päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten ulkotiloissa.

Tupakoida ei myöskään saa yksityisessä käytössä olevan kulkuneuvon sisällä, kun siellä oleskelee alle 15-vuotias. Kielto ei koske kulkuneuvossa olevaa asuintilaa.

Savutonta tupakkatuotetta ei saa käyttää päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- tai ulkotiloissa.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

75 §

Poikkeukset yleisistä tupakointikielloista

Edellä 74 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetyn estämättä tupakointi on kuitenkin sallittu:

1) asiakkaan, työntekijän tai elinkeinon- tai muun ammatinharjoittajan kodissa tai omassa käytössä olevassa kulkuneuvossa, sekä muussa sisätilassa, joka on yksinomaan saman perheen jäsenen ja muiden samassa taloudessa asuvien käytössä; mitä edellä säädetään, ei kuitenkaan koske perhepäivähoidon sisätiloja perhepäivähoidon aikana;

2) enintään yhdessä kymmenestä hotellin tai muun majoitusliikkeen asiakkaiden majoitushuoneesta tai huoneiden lukumäärästä riippumatta enintään kolmessa majoitushuoneessa;

3) kansainvälisessä meriliikenteessä käytettävän aluksen ravitsemisliikkeen sisätilassa, jossa tarjolla olevan ruuan ja juoman nauttimiseen on varattu alle 50 neliometriä tai tätä suuremmassa tilassa enintään 50 prosentissa tilasta.

Sisätilan haltijan, joka sallii tupakoinnin 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettussa sisätilassa tai hallitsemassaan ulkotilassa, on huolehdittava siitä, etteivät sisätilan työntekijät joudu altistumaan tupakansavulle, sekä siitä, ettei tupakansavu pääse kulkeutumaan alueelle, jolla tupakointi on kielletty.

76 §

Tupakointitila

Edellä 74 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa sisätiloissa tupakointi voidaan sallia erillisessä tupakointitilassa, joka on hyväksytty tupakointiin maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) nojalla. Tällöin on kuitenkin huolehdittava siitä, ettei tupakansavu pääse kulkeutumaan alueelle, jolla tupakointi on kielletty. Tupakointitila ei saa olla sellaisen sisätilan yhteydessä, joka on pääasiassa alle 18-vuotiaiden käytössä.

Tupakointitilassa ei saa työskennellä lukuun ottamatta järjestyksen, palo- ja pelastustoimen sekä turvallisuuden kannalta välttämätöntä työskentelyä. Tupakointitilan saa siivota vasta, kun se on huolellisesti tuuletettu.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tupakointitilan rakenteellisista ja toimivuutta koskevista rakennusteknisistä vaatimuksista.

77 §

Ravitsemisliikkeen tupakointitila

Jos ravitsemisliikkeeseen perustetaan 76 §:ssä tarkoitettu tupakointitila, se on mitoitettava kohtuullisen kokoiseksi suhteessa liikehuoneiston kokoon ja asiakaspaikkojen määrään. Tupakointitilassa ei saa tarjoilla tai nauttia ruokaa tai juomaa.

Elinkeinoharjoittajan on laadittava omavalvontasuunnitelma, jossa esitetään, miten tupakointitilan toimivuus varmistetaan ja miten tupakointitilan olosuhteita ja järjestystä voidaan valvoa sen ulkopuolelta.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tupakointitilan vähimmäis- ja enimmäispinta-alasta sekä tilan pinta-alan suhteesta liikehuoneiston anniskelualueen kokoon tai asiakaspaikkojen määrään.

78 §

Asuntoyhteisön tupakointikiellot

Asuntoyhteisön yhteisissä ja yleisissä sisätiloissa ei saa tupakoida.

Asuntoyhteisö saa kieltää tupakoinnin asuntoyhteisön omistamissa ja sen hallitsemisissa yhteisissä ulkotiloissa rakennuksen sisäänkäyntien ja ilmanottoaukkojen läheisyydessä, lasten leikki-alueella ja yhteisillä parvekkeilla.

79 §

Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön

Asuntoyhteisö voi hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoita on kuultava ennen hakemuksen tekemistä.

Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi **muutoin kuin poikkeuksellisesti** kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kiellon määräämistä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Asuinhuoneiston asuintilaa koskeva tupakointikielto ei koske sähkösavukkeen käyttämistä.

Kunnan on peruutettava määräämänsä tupakointikielto asuntoyhteisön hakemuksesta, jos kielto ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. **Kielto voidaan peruuttaa myös tilan haltijan hakemuksesta, jos asuntoyhteisö ei olennaisesti muuttuneista olosuhteista huolimatta hae kiellon peruuttamista.** Tarkempia säännöksiä tupakointikieltoa ja sen peruuttamista koskevan hakemuksen tekemisestä **ja asuntoyhteisön toimittaman kuulemisen kirjaamisesta hakemukseen** voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

80 §

Tupakointikieltoa koskevat opasteet

Sisätilan tai ulkoalueen haltijan ja yleisen tilaisuuden järjestäjän on asetettava näkyville 74 §:n 1 momentissa tarkoitettun tupakointikiellon sekä 76 ja 77 §:ssä tarkoitettun tupakointiin tarkoitettun tilan osoittavat opasteet. Opasteiden on oltava sisällöltään yksiselitteisiä sekä kooltaan ja sijoittelultaan sellaisia, että ne ovat tiloihin saapuvien ja niissä oleskelevien helposti havaittavissa.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

81 §

Tupakointikieltojen toimeenpano

Jos joku rikkoo 74 §:ssä tarkoitettua tupakointikieltoa eikä kehotuksesta huolimatta lopeta tupakointia, paikan haltija taikka tämän edustaja saa poistaa hänet sieltä, jollei poistamista voida pitää kohtuuttomana.

82 §

Viranomaisten ilmoitukset

Työsuojeluviranomaisten, kunnan ja tarvittaessa poliisin on ilmoitettava alkoholilain (1143/1994) mukaiselle lupaviranomaiselle tupakointitilaa koskevien säännösten rikkomisesta ja rakennusvalvontaviranomaiselle tupakointitilan rakentamista, kunnossapitoa tai korjaus- ja muutostyötä koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta.

Alkoholilain mukaisen lupaviranomaisen on ilmoitettava työsuojeluviranomaiselle ja kunnalle havaitsemastaan tupakointitilaa ja ulkona tapahtuvaa tupakointia koskevien säännösten rikkomisesta. Työsuojeluviranomaisen ja kunnan valvontaviranomaisen on ilmoitettava toisilleen edellä tarkoitettujen säännösten ja määräysten rikkomisesta.

11 luku

Ohjaus ja valvonta

83 §

Valvontaohjelma

Valvira laatii tämän lain toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman (*valvontaohjelma*). Valvontaohjelmassa on vähintään:

- 1) tarkastusten sisällön yleinen määrittely;
- 2) perusteet, joiden mukaan erityyppisten valvontakohteiden riskit arvioidaan ja kohteiden tarkastustiheys määrätään;
- 3) näytteenoton tarpeen arviointia ja ohjeistusta koskevat tiedot;
- 4) 84 §:ssä tarkoitettujen valvontasuunnitelmien toteutumisen arvioinnissa käytettävät menetelmät;
- 5) valvontaohjelman toteutumisen arvioinnissa käytettävät menetelmät.

Valvontaohjelma on tarkistettava tarvittaessa. Valvontaohjelma on osa ympäristöterveydenhuollon valtakunnallista valvontaohjelmaa.

Tarkempia säännöksiä valvontaohjelman laatimisesta ja sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

84 §

Valvontasuunnitelma

Kunta laatii ja hyväksyy tämän lain noudattamisen säännöllistä valvontaa koskevan tupakkalain valvontasuunnitelman (*valvontasuunnitelma*). Valvonnan tulee olla laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää.

Valvontasuunnitelmassa otetaan huomioon valvontaohjelma paikallisten tarpeiden mukaisesti. Valvontasuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa.

Aluehallintovirasto arvioi alueensa valvontasuunnitelmat ja niiden toteutumista.

85 §

Varmistuslaboratorion hyväksyminen

Edellä 12 §:ssä tarkoitetut päästömittaukset **on** varmistettava ja 13 §:ssä tarkoitetut savukkeiden palamisominaisuudet osoitettava laboratoriossa, joka on Valviran hyväksymä ja valvoma. Laboratorio ei saa olla tupakkatuotteen valmistajan tai maahantuojan omistuksessa tai määräysvallassa. Valvira pitää yllä ja päivittää luetteloa hyväksytyistä laboratorioista ja toimittaa sen komissiolle.

Laboratorion on toimitettava hyväksymistä koskeva hakemuksensa Valviralle. Valvira hyväksyy laboratorion, jos laboratorio esittää hakemuksensa liitteenä todistuksen siitä, että FINAS-akkreditointipalvelu on todennut laboratorion täyttävän kansainväliset vaatimukset varmistuslaboratorioiden pätevydestä ja että 12 ja 13 §:ssä tarkoitetut menetelmät kuuluvat laboratorion pätevyysalueeseen. Laboratorion on ilmoitettava hyväksymisen edellytyksiä koskevista muutoksista Valviralle.

Laboratorio katsotaan ilman eri päätöstä hyväksytyksi, jos laboratorio toimittaa Valviralle todistuksen siitä, että EU:n toisen jäsenvaltion viranomainen on hyväksynyt laboratorion, ja ilmoittaa ne perusteet, joilla laboratorio ja käytetyt varmistusmenetelmät on hyväksytty.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista laboratorioista ja niiden hyväksymisestä, hyväksymisen edellytyksenä olevasta akkreditointimenettelystä, valvonnan toteuttamisesta sekä Valviralle ja komissiolle tehtävistä ilmoituksista.

86 §

Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Valviralla ja kunnalla on tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten oikeus:

1) päästä tarkastamaan tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistus-, pakkaus-, varastointi- ja myyntipaikan ja varmistuslaboratorioiden tiloja ja toimintaa sekä valvonnassa tarvittavia asiakirjoja;

2) ottaa ja saada asianomaisen tuotteen valmistajalta, maahantuojalta ja myyjältä tutkimuksia varten korvaukset näytteitä tässä laissa tarkoitetuista tuotteista.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tarkastusta ei saa ulottaa pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettuihin tiloihin, ellei se ole välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä 109 §:ssä tarkoitettua tupakan myyntirikosta tai 111 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikosta.

Asunontarkastukseen, joka liittyy tämän lain 10 luvussa säädettyihin tupakointikieltoihin ja -rajoituksiin, sovelletaan terveydensuojelulain (763/1994) 46 §:ää. (Uusi 3 mom.)

Muilta osin tämän lain mukaisesta tarkastuksesta säädetään hallintolain (434/2003) 39 §:ssä.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja näyttöjä ei anneta määräajassa, Valvira tai kunta voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianosaista on aiheutta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

87 §

Tiedonsaantioikeus

Valviralla ja kunnalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tarkoitettujen tuotteiden valmistajilta, maahantuojilta ja myyjiltä sekä muilta viranomaisilta tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vastaisen toiminnan selvittämiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettuja tietoja ei anneta määräajassa, Valvira tai kunta voi asettaa velvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee hallinto-oikeus uhkasakon asettajan hakemuksesta. Uhkasakkoa ei kuitenkaan saa asettaa, jos asianosaista on aiheutta epäillä rikoksesta ja pyydetty aineisto liittyy rikosepäilyn kohteena olevaan asiaan.

Kunta ja aluehallintovirasto ovat pyydettyäessä velvollisia toimittamaan korvauksetta Valviralle tarkastuksia ja muita valvontatoimenpiteitä, valvontahenkilöstöä, maksuja ja valvontaa koskevia muita tietoja tämän lain mukaisen valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten. Tiedot on toimitettava Valviran määräämällä tavalla.

88 §

Tietojen luovuttaminen

Salassapitosäännösten estämättä Valvira tai kunta saa luovuttaa toiselle valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suorittaessa saatuja tietoja liike- tai ammattisalaisuudesta, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Tietoja saa luovuttaa myös EU:n lainsäädännön tai muun Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen lainsäädännön tai sopimuksen niin edellyttäessä.

89 §

Virka-apu

Valviralla ja kunnalla on oikeus saada muilta viranomaisilta virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi ja päätösten täytäntöön panemiseksi.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

90 §

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

Kunta perii hyväksymänsä taksan mukaisen maksun:

- 1) 44 §:ssä tarkoitettua vähittäismyyntilupaa koskevan hakemuksen käsittelystä;
- 2) 48 §:ssä tarkoitettua nikotiininesteen vähittäismyyntiä koskevan ilmoituksen käsittelystä;
- 3) 50 §:ssä tarkoitettua tukkumyynti-ilmoituksen käsittelystä;
- 4) 79 §:ssä tarkoitettua tupakointikieltoa koskevan hakemuksen käsittelystä.

Kunnan on määrättävä 1 momentissa tarkoitetuista suoritteistaan perimänsä maksut siten, että ne vastaavat määrältään enintään suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

Valvira voi periä valmistajalta tai maahantuojalta maksun:

- 1) sen tutkimisesta, onko tupakkatuotteessa 11 §:ssä kiellettyjä ominaisuuksia tai lisäaineita;
- 2) savukkeesta poltettaessa syntyvien tervan, nikotiinin ja hiilimonoksidin määrää koskevien mittausten varmistamisesta;
- 3) virastolle 14–16, 18, 20 ja 26–29 §:n nojalla toimitettujen tietojen vastaanottamisesta, talentamisesta, käsittelystä, analysoinnista ja julkaisemisesta sekä niihin liittyvistä toimenpiteistä;
- 4) 18 §:n 3 momentissa tarkoitetuista vertaisarvioinneista.

Edellä 3 momentissa tarkoitettua maksun määrää säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

91 §

Tupakkalain valvontamaksut

Kunta perii vuosittain hyväksymänsä taksan mukaisen, myyntipistekohtaisen valvontamaksun siltä, jolla on 44 §:ssä tarkoitettu tai vanhan tupakkalain nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa, sekä siltä, joka on tehnyt tämän lain 50 §:ssä tarkoitettua tukkumyynti-ilmoituksen.

Valvontamaksu on enintään 500 euroa myyntipistettä kohden. Jos toimija kuitenkin on 46 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 50 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittanut sekä tupakkatuotteiden että nikotiininesteiden vähittäis- tai tukkumyyntistä taikka on tehnyt 48 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen nikotiininesteiden vähittäismyyntistä, valvontamaksu peritään enintään kaksinkertaisena.

Kunta perii 1 päivänä tammikuuta voimassa olevista vähittäismyyntiluvista ja tukkumyynti-ilmoituksen perusteella harjoitettavasta toiminnasta valvontamaksun kyseiseltä vuodelta. Jos vähittäismyyntilupa myönnetään tai tukkumyynti-ilmoitus tehdään kesken vuoden tai toimintaa harjoitetaan vuotta lyhyemmän ajan, kunta voi periä toiminnan keston suhteutetun valvontamaksun.

92 §

Maksujen periminen ja korko

Tässä laissa säädetty maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Jos maksu viivästyy, sille on maksettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukainen viivästyskorko. Eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen pe-

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

rusteena olevan palvelun saamisesta. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

93 §

Kustannusten korvaaminen kunnalle

Valtio korvaa kunnalle aiheutuneet kustannukset sellaisista **kunnan virka-apuna suorittamista** tupakkavalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään Valviran tehtäväksi ja jotka Valvira on ohjannut kuntien toimeenpantaviksi.

94 §

Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

Valvira tallentaa 14—16 ja 18 §:n nojalla saadut tiedot sähköisesti niin, että komissiolla ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on pääsy niihin. Valvira toimittaa 20 §:n nojalla saadut tiedot komissiolle. Valviran on lisäksi pyynnöstä toimitettava komissiolle ja toisen EU:n jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle 26—28 §:n nojalla saadut tiedot.

Valvira asettaa 14 §:n 1 momentin 1—4 kohdan sekä 15, 18, 26 ja 29 §:n nojalla saadut tiedot liike- ja ammattisalaisuuksia lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle verkkosivustolle, **josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena tuotteen nimeä taikka rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.**

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, tämän lain 26 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun luonnollisen henkilön nimi on saatettava sellaisenaan julkiseksi, kun tietoja asetetaan saataville tämän pykälän 2 momentin mukaisesti. Edellä 26 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot on säilytettävä pysyvästi.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitetun tietojen saataville asettamisen mallista.

95 §

Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri

Valvira ja kunnat pitävät tässä laissa tarkoitettujen lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten rekisteriä elinkeinonharjoittajista:

- 1) joille on myönnetty 44 §:ssä tarkoitettu lupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa;
- 2) jotka ovat tehneet 48—50 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen.

Valvira vastaa rekisterin tietojärjestelmän toimivuudesta. Rekisteröitäviä tietoja ovat:

- 1) hakijan tai ilmoituksen tekijän nimi, toiminimi ja yhteystiedot Suomessa, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä tuotteiden myyntipaikan osoite;
- 2) lupanumero, tiedot luvan tai ilmoituksen perusteella tapahtuvasta toiminnasta ja omavalvonnasta, tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta sekä tällaisen rikkomuksen seuraamuksesta sekä tiedot valvontaviranomaisten suorittamista tarkastuksista ja näiden tuloksista;
- 3) muut lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten tarpeelliset tiedot.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, luvanhaltijan ja ilmoituksen tekijän nimi, lupa- ja ilmoitusnumero ja yleiseen käyttöön tarkoitetut osoite- ja yhteystiedot voidaan saattaa rekisterissä sellaisinaan julkisiksi niin, että tietoja voidaan hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän nimeä, yritys- ja yhteisötunnusta tai lupa- tai ilmoitusnumeroa taikka myyntipaikan nimeä. Elinkeinoharjoittajaa koskevat tiedot säilytetään rekisterissä viisi vuotta myynnin lopettamisen tai vähittäismyyntiluvan peruuttamisen jälkeen.

12 luku

Kiellot ja vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

96 §

Kunnan kiellot

Jos kunta valvontatehtävässään havaitsee alueellaan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaista toimintaa, kunta voi kieltää tällaisen toiminnan.

97 §

Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Kunta voi korvauksetta peruuttaa 44 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija kunnan tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta varoituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta:

- 1) myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä, nikotiininesiteitä, höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä tai poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita, joiden vähittäismyyntipakkaukset ovat 5 luvun säännösten vastaisia;
- 2) jättää ilmoittamatta 49 §:ssä tarkoitettuja olennaisia tietoja;
- 3) 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa savuttomia tupakkatuotteita;
- 4) 53 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesiteitä alle 18-vuotiaalle taikka 56 §:n vastaisesti sallii alle 18-vuotiaan myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita;
- 5) 57 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesiteitä automaattisesta myyntilaitteesta;
- 6) 58 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita tai nikotiininesiteitä kuluttajalle etäviestintä käyttäen;
- 7) 68 §:n vastaisesti markkinoi tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, tupakkajäljitelmiä, sähkösavukkeita tai nikotiininesiteitä;
- 8) 71 §:n vastaisesti pitää tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita tai nikotiininesiteitä taikka niiden tavaramerkkejä esillä myyntipaikassa.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

Kunta voi ~~korvauksetta~~ peruuttaa vähittäismyyntiluvan pysyvästi, jos vähittäismyyntiluvan haltija luvan määräaikaista peruuttamisesta huolimatta jatkaa tai uudistaa 1 momentissa tarkoitettua lainvastaista toimintaa eikä tekoa ole pidettävä vähäisenä.

98 §

Myyntirikkomuksista ilmoittaminen kunnalle

Poliisin on ilmoitettava myyntiluvan myöntäneelle kunnalle tietoonsa tulleista, tämän lain vastaisista menettelyistä, jos ne voivat olla perusteena vähittäismyyntiluvan peruuttamiselle. Kunnalle on myös ilmoitettava poliisin toimista asiassa.

99 §

Markkinointia koskeva kieltö

Jos tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiininestettä markkinoidaan 68 §:n vastaisesti eikä menettely rajoitu yhden kunnan alueelle, Valvira voi kieltää markkinointitoimen tilaajaa, sen toimeenpanijaa sekä näiden palveluksessa olevaa jatkamasta ja uudistamasta säännösten vastaista menettelyä.

100 §

Myyntikieltö

Valvira voi kieltää tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen ja poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen myymisen ja muun luovuttamisen, jos:

- 1) tupakkatuotteessa on 11 §:ssä kiellettyjä lisäaineita tai ominaisuuksia;
- 2) tupakkatuotteen päästöjä ei ole mitattu 12 §:ssä edellytetyllä tavalla tai varmistettu 85 §:n mukaisessa hyväksytyssä laboratoriossa taikka jos päästöt ylittävät 12 §:ssä tai sen nojalla säädettyt enimmäismäärät;
- 3) savukkeen palamisominaisuudet eivät täytä 13 §:ssä tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia taikka jos palamisominaisuuksia ei ole testattu ja osoitettu 13 §:ssä tarkoitetulla tavalla tai 85 §:n mukaisessa hyväksytyssä laboratoriossa;
- 4) sähkösavuke tai täyttösäiliö ei täytä 23 §:ssä tai sen nojalla taikka 24 §:n 3 momentissa säädettyjä vaatimuksia;
- 5) nikotiinineste ei täytä 24 §:ssä tai sen nojalla säädettyjä vaatimuksia taikka höyrystettäväksi tarkoitettu nikotiiniton neste ei täytä 25 §:ssä säädettyjä vaatimuksia;
- 6) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole perustanut 28 §:n 1 momentissa tarkoitettua haittavaikutusten seurantajärjestelmää tai pitänyt sitä yllä taikka kieltäytyy toimittamasta seurantajärjestelmän tietoja Valviralle;
- 7) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön valmistaja, maahantuoja tai jakelija ei ole 28 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa ryhtynyt säännöksessä tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin tai on jättänyt tekemättä säännöksessä tarkoitettua ilmoituksen;

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

8) valmistaja tai maahantuojaja ei ole toimittanut Valviralle 14—16, 18, 20, 26, 27 tai 29 §:ssä tarkoitettuja tietoja säädetyllä tavalla, säädetyssä ajassa tai säädettyä mallia käyttäen taikka jos toimitetut tiedot eivät pidä paikkaansa;

9) valmistaja tai maahantuojaja on jättänyt suorittamatta Valviralle 90 §:n 3 momentissa tarkoitettua maksua;

10) tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkaus on 32—35 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten vastainen, sähkösavuke tai täyttösäiliö taikka sen vähittäismyyntipakkaus on 36 §:n tai sen nojalla annettujen säännösten vastainen, höyrystettäväksi tarkoitettua nikotiinittoman nesteen vähittäismyyntipakkaus on 38 §:n vastainen taikka poltettavaksi tarkoitettua kasviperäisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus on 39 §:n tai sen nojalla annettujen säännösten vastainen.

Valviran on ilmoitettava komissiolle sellaisesta 1 momentin 1 kohdan nojalla määrätystä myyntikiellosta, joka perustuu siihen, että tupakkatuote on 11 §:n 1 momentin 1 tai 9 kohdan vastainen.

Valvira voi kieltää tupakkatuotteen myynnin ja muun luovuttamisen kuluttajille myös harkitessaan 85 §:n mukaisesti sen varmistamisesta vastuussa olevan varmistuslaboratorion hyväksymisen tai 104 §:n mukaisesti hyväksymisen peruuttamisen edellytyksiä, jos virastolla on perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta. Myyntikieltoa määrättäessä on otettava huomioon, onko valmistajalla tai maahantuojalla mahdollisuus tässä laissa tarkoitettujen velvoitteiden täyttämiseksi käyttää asian käsittelyn aikana toista hyväksyttyä laboratoriota.

Valviran on peruutettava myyntikielto heti, kun sille ei enää ole perustetta.

101 §

Markkinoilta poistaminen

Edellä 99 ja 100 §:ssä tarkoitetuissa asioissa Valvira voi asettamassaan määräajassa velvoittaa valmistajan tai maahantuojan ottamaan tuotteen pois markkinoilta tämän kustannuksella. Valviran on peruutettava markkinoilta poistamista koskeva velvoite heti, kun sille ei enää ole perustetta.

102 §

Väliaikainen kieltäminen

Jos 99 tai 100 §:ssä tarkoitettujen säännösten vastaisen menettelyn jatkaminen tai uudistaminen on menettelyn laadun tai merkityksen johdosta tarpeen estää kiireellisesti, Valvira voi väliaikaisesti ennen asian lopullista ratkaisemista antaa tätä koskevan kiellon. Väliaikainen kieltäminen tulee voimaan heti, ja se voidaan peruuttaa ennen asian lopullista ratkaisemista.

Jos Valvira toteaa tai sillä on perusteltua syytä uskoa, että tietty tai tiettyntyyppinen sähkösavuke tai täyttösäiliö voi muodostaa vakavan riskin ihmisen terveydelle huolimatta siitä, että tuote täyttää tämän lain ja EU:n lainsäädännön mukaiset vaatimukset, Valvira voi väliaikaisesti kieltää tuotteen myynnin ja muun luovuttamisen kuluttajille. Valviran on heti ilmoitettava komissiolle ja muiden EU:n jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille väliaikaisesta kiellosta ja sen perusteista. Asia ratkaistaan lopullisesti, kun komissio on ilmoittanut, pitääkö se kieltäminen perusteltuna.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

103 §

Oikaisu

Valvira voi 99, 100 tai 102 §:ssä säädetystä kiellosta taikka 101 §:ssä säädetystä markkinoilta poistamisesta päättäessään velvoittaa kiellon tai määräyksen saaneen suorittamaan asetetussa määräajassa ja viraston määräämällä tavalla virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja koskevan oikaisutoimen, jos sitä säännösten vastaisesta menettelystä aiheutuvien ilmeisten haittojen vuoksi on pidettävä tarpeellisena.

104 §

Varmistuslaboratorion toiminnan keskeyttäminen ja hyväksymisen peruuttaminen

Valvira voi keskeyttää 85 §:ssä tarkoitetun varmistuslaboratorion toiminnan määräajaksi tai peruuttaa laboratorion hyväksymisen, jos:

1) FINAS-akkreditointipalvelu toteaa, ettei laboratorio täytä sen pätevyydelle tai varmistusmenetelmien pätevyydelle asetettuja vaatimuksia; tai

2) Valvira on saanut toisen jäsenvaltion viranomaiselta tai muulta taholta perustellun tiedon siitä, että laboratorio tai varmistusmenetelmät eivät täytä hyväksymiselle tai pätevyydelle asetettuja vaatimuksia tai ettei laboratorion ilmoittamia mittaustuloksia voida pitää luotettavina.

Valvira voi keskeyttää laboratorion toiminnan määräajaksi myös, jos virastolla on toiminnan kannalta olennaisessa asiassa perusteltu syy epäillä laboratoriota koskevien tietojen oikeellisuutta tai laboratorion toiminnan asianmukaisuutta eivätkä laboratoriolle annetut varoitukset ole johdaneet puutteiden korjaamiseen.

105 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Valvira tai kunta voi asettaa tämän lain säännösten perusteella antamansa kiellon tai määräyksen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että asetetun määräajan jälkeen tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Valviran tai kunnan 107 §:ssä tarkoitetussa asiassa asettaman uhkasakon tuomitsee ja teettämisuhan täytäntöönpanosta päättää uhkasakon tai teettämisuhan asettajan hakemuksesta markkinaoikeus. Muutoksenhausta tällaiseen uhkasakkoon ja teettämisuhkaan säädetään 107 §:ssä.

Muilta osin uhkasakosta ja teettämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

13 luku

Muutoksenhaku

106 §

Muutoksenhaku Valviran ja kunnan päätöksiin

Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei 4 momentista tai 107 §:stä muuta johdu.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Jos 2 momentista ei muuta johdu, Valvira saa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee:

1) tupakkatuotteen myynnin tai muun luovuttamisen kieltämistä 100 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla;

2) sähkösavukkeen tai täyttösäiliön myynnin tai muun luovuttamisen kieltämistä 100 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla;

3) nikotiininesteen tai höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen myynnin tai muun luovuttamisen kieltämistä 100 §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla.

Muutoksenhausta 84 §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelmaa sekä 90 ja 91 §:ssä tarkoitettuja taksoja koskeviin päätöksiin säädetään kuntalaisissa (410/2015).

107 §

Muutoksenhaku markkinaoikeudellisiin asioihin

Valittamalla ei saa hakea muutosta:

1) Valviran tai kunnan antamaan kieltopäätökseen tai muuhun päätökseen, joka perustuu 68 §:n vastaiseen markkinointiin taikka siihen, että tupakkatuotteen, sähkösavukkeen, täyttösäiliön, nikotiininesteen, höyrystettäväksi tarkoitetun nikotiinittoman nesteen tai poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen vähittäismyyntipakkaus on 5 luvun säännösten vastainen;

2) 1 kohdassa tarkoitettua päätöstä koskevaan uhkasakkoon tai teettämisuhaan.

Se, jolle Valvira on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi hakemuksella saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta.

Se, jolle kunta on antanut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai asettanut 1 momentissa tarkoitetun uhkasakon tai teettämisuhan, voi saattaa asian hakemuksella Valviran käsiteltäväksi 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valviran päätöksen voi saattaa edelleen markkinaoikeuden käsiteltäväksi siten kuin 2 momentissa säädetään.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

108 §

Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Tässä laissa tarkoitettu hallintoviranomaisen päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomaisella on kuitenkin oikeus kieltää tai keskeyttää päätöksen täytäntöönpano enintään siihen saakka, kunnes muutoksenhaku on lainvoimaisesti ratkaistu.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske 79 §:n nojalla määrättyä kieltoa. (Uusi)

14 luku

Rangaistussäännökset

109 §

Tupakan myyntirikos

Joka tahallaan

1) 53 §:n 1 momentin vastaisesti myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää tupakkatuotteen tai nikotiinestettä alle 18-vuotiaalle,

2) 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää savuttoman tupakkatuotteen,

3) elinkeinotoiminnassa myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita tai nikotiinestettä ilman vähittäismyyntilupaa 44 §:n vastaisesti tai tekemättä nikotiinesteen vähittäismyynnistä 48 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta taikka

4) 60 §:n vastaisesti tukkumyynnissä myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita tai nikotiinestettä muulle kuin mainitussa pykälässä tarkoitettulle toimijalle,

on tuomittava *tupakan myyntirikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

110 §

Tupakan markkinointirikkomus

Markkinointitoimen tilaaja ja toimeenpanija sekä näiden palveluksessa oleva, joka tahallaan

1) markkinoi 68 §:n vastaisesti tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiinestettä taikka

2) pitää 71 §:n vastaisesti tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita tai nikotiinestettä tai niiden tavaramerkkejä vähittäismyynnissä esillä on tuomittava *tupakan markkinointirikkomuksesta* sakkoon.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

111 §

Tupakan markkinointirikos

Markkinointitoimen tilaaja ja toimeenpanija sekä näiden palveluksessa oleva, joka tahallaan markkinoi 68 §:n vastaisesti tupakkatuotetta, tupakan vastiketta, tupakointivälinettä, tupakkajäljitelmää, sähkösavuketta tai nikotiinestettä siten, että markkinointia on pidettävä sen toteuttamistapa, kohderyhmän ikä tai koko taikka menettelystä saatu taloudellinen hyöty huomioon ottaen myös kokonaisuutena arvostellen törkeänä, on tuomittava *tupakan markkinointirikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. ~~Mitä edellä säädetään, koskee markkinointitoimen tilaajaa ja toimeenpanijaa sekä näiden palveluksessa olevaa.~~

112 §

Valviran kuuleminen

Ennen 110 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikkomusta ja 111 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikosta koskevan syytteen nostamista syyttäjän on varattava Valviralle tilaisuus antaa lausuntonsa. Tuomioistuimen on tällaista asiaa käsitellessään varattava Valviralle tilaisuus tulla kuulluksi.

113 §

Tupakointirikkomus

Joka tahallaan yleisen kulkuneuvon, sisätilan tai ulkoalueen haltijan tai hänen edustajansa taikka yleisen tilaisuuden järjestäjän tai siellä **järjestyksenvalvojana** toimivan taikka valvontaviranomaisen huomautuksesta huolimatta jatkaa tupakointia sisätilassa tai ulkoalueella, jossa tupakointi on 74 §:n 1 momentin mukaan kielletty, on tuomittava *tupakointirikkomuksesta* sakkoon.

Mitä 1 momentissa säädetään tupakoinnista, koskee myös poltettavaksi tarkoitettua kasviperäisen tuotteen polttamista ja sähkösavukkeen käyttämistä sekä savuttoman tupakkatuotteen käyttämistä 74 §:n 3 momentin vastaisesti päiväkodin taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavan oppilaitoksen sisä- ja ulkotiloissa.

114 §

Tupakansavulta suojaavien toimenpiteiden laiminlyönti

Yleisen kulkuneuvon, sisätilan tai ulkoalueen haltija tai hänen edustajansa taikka yleisen tilaisuuden järjestäjä, joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) **sallii** 74 §:n 1 momentin vastaisesti ~~sallii~~ tupakoinnin sisätilassa tai ulkoalueella, jossa se on kiellettyä, taikka

2) **sallii** 76 §:n 2 momentin vastaisesti ~~sallii~~ työskentelyn tupakointitilassa tai 77 §:n 1 momentin vastaisesti ruoan tai juoman tarjoilun tai nauttimisen tupakointitilassa,

on, jollei laiminlyöntiä voida pitää vähäisenä ja jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, tuomittava *tupakansavulta suojaavien toimenpiteiden laiminlyönnistä* sakkoon.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

Mitä 1 momentissa säädetään tupakoinnista, koskee myös poltettavaksi tarkoitettun kasvipärisen tuotteen polttamista ja sähkösavukkeen käyttämistä.

115 §

Viittaus rikoslakiin

Rangaistus salakuljetuksesta ja lievästä salakuljetuksesta säädetään rikoslain (39/1889) 46 luvun 4 ja 5 §:ssä.

116 §

Tuomitsematta jättäminen eräissä tapauksissa

Joka rikkoo uhkasakolla tehostettua tässä laissa tarkoitettua kieltoa tai muuta määräystä, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

15 luku

Erinäiset säännökset

117 §

Myyntipäällykset

Mitä tässä laissa säädetään tupakkatuotteen, poltettavaksi tarkoitettun kasvipärisen tuotteen, sähkösavukkeen tai täyttösäiliön vähittäismyyntipakkauksesta, koskee myös tuotteen mahdollista myyntipäällystä lukuun ottamatta 32 §:n 1 momentin 2 kohtaa, 34 ja 35 §:ää sekä 6 lukua.

118 §

Hallussapitokielto

Alle 18-vuotias ei saa pitää hallussaan tupakkatuotetta tai nikotiinainestettä.

119 §

Hävittäminen

Pidättämiseen oikeutettu virkamies saa todisteellisesti hävittää tai hävityttää sellaisen tupakkatuotteen, poltettavaksi tarkoitettun kasvipärisen tuotteen, sähkösavukkeen tai nikotiinainesteen päällyksineen, joka voidaan takavarikoida, koska on syytä olettaa, että se julistetaan menetetyksi, ja jolla ei ole sanottavaa myynti- tai käyttöarvoa.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

16 luku

Voimaantulo

120 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan vanha tupakkalaki (693/1976).

Jos muualla lainsäädännössä viitataan vanhaan tupakkalakiin, sen asemesta sovelletaan tätä lakia.

Lain 11 §:n 1 momentin 1 kohtaa sovelletaan tupakkatuotedirektiivin 7 artiklan 14 kohdassa tarkoitettuihin tuotteisiin 20 päivästä toukokuuta 2020.

Lain 25 §:ssä tarkoitettua tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltoa sovelletaan höyrystetäväksi tarkoitettuun nikotiinittomaan nesteeseen 1 päivästä tammikuuta 2017.

Lain 32 §:n 1 momentin 2 kohtaa sekä 6 lukua sovelletaan savukkeiden ja kääretupakan vähittäismyyntipakkauksiin 20 päivästä toukokuuta 2019 ja muiden tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin 20 päivästä toukokuuta 2024. Ennen näitä ajankohtia vähittäismyyntipakkausten tunnistettavuuteen ja jäljitettävyyteen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Mitä 58 §:ssä säädetään sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden rajat ylittävistä etämyynnistä, sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2017.

Lain 70 ja 79 §:ää sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2017. (Uusi 8 mom.)

Lain 71 §:ää sovelletaan muihin säännöksessä tarkoitettuihin tuotteisiin kuin tupakkatuotteisiin 1 päivästä tammikuuta 2017, jos tuotteessa ei ole tupakkatuotteen tavaramerkkiä. Mitä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske nikotiininesteitä eikä sähkösavukkeita, jotka on täytetty valmiiksi nikotiininesteellä.

Lain 106 §:n 3 momentti on voimassa 20 päivään toukokuuta 2026. Muutoksenhaussa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun hallintopäätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei tupakkalain 21 ja 35 §:n muuttamisesta annetun lain (1043/2015) voimaantulosäännöksestä muuta johdu.

121 §

Ilmoituksia koskeva siirtymäsäännös

Tupakkatuotteista, sähkösavukkeista, täyttösäiliöistä ja poltettavaksi tarkoitetuista kasviperäisistä tuotteista, joita on laillisesti myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille Suomessa viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2016, on toimitettava 14, 26 ja 29 §:ssä tarkoitettut ilmoitukset ja muut tiedot viimeistään 20 päivänä marraskuuta 2016.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

122 §

Vähittäismyyntipakkauksia koskevat siirtymäsäännökset

Poltettavaksi tarkoitettuja tupakkatuotteita saa myydä ja muutoin luovuttaa kuluttajille tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisissa vähittäismyyntipakkauksissa 20 päivään toukokuuta 2017, jos tuotteet on valmistettu tai luovutettu vapaaseen liikkuvuuteen ennen 20 päivää toukokuuta 2016.

Sähkösavukkeita, joita ei ole täytetty valmiiksi nikotiininesteellä ja joiden vähittäismyyntipakkaukset eivät ole 36 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia, saa kyseisten säännösten estämättä myydä ja muutoin luovuttaa kuluttajille 20 päivään toukokuuta 2017, jos tuotteet on valmistettu tai luovutettu vapaaseen liikkuvuuteen ennen 20 päivää marraskuuta 2016.

Poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita, joiden vähittäismyyntipakkaukset eivät ole 39 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia, saa kyseisten säännösten estämättä myydä ja muutoin luovuttaa kuluttajille 20 päivään toukokuuta 2017, jos tuotteet on valmistettu tai luovutettu vapaaseen liikkuvuuteen ennen 20 päivää toukokuuta 2016.

Höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä, joiden vähittäismyyntipakkaukset eivät ole 38 §:n mukaisia, saa kyseisten säännösten estämättä myydä ja muutoin luovuttaa kuluttajille **vuoden 2016 loppuun**.

123 §

Vähittäis- ja tukkumyyntiä koskevat siirtymäsäännökset

Tämän lain tullessa voimaan vanhan tupakkalain nojalla myönnetyt tupakkatuotteiden vähittäismyyntiluvat jäävät voimaan. Tällaisen luvan perusteella ei kuitenkaan saa **vuoden 2016** jälkeen jatkaa sellaista toimintaa, johon tämän lain nojalla ei saa myöntää lupaa.

Lain 50 §:ssä tarkoitettua tukkumyyntiä saa jatkaa **vuoden 2016 loppuun** tekemättä mainitussa pykälässä säädettyä ilmoitusta, jos tukkumyynti on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa.

124 §

Savuttomia tupakkatuotteita koskeva siirtymäsäännös

Muita savuttomia tupakkatuotteita kuin suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa saa 51 §:n estämättä myydä ja muutoin luovuttaa vähintään 20 päivään toukokuuta 2017, ~~jos tuotetta on myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille Suomessa viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2016.~~

125 §

Tupakointitilaa koskeva siirtymäsäännös

Tupakointi voidaan sallia ilman 76 §:n 1 momentissa tarkoitettua hyväksymistä vanhan tupakkalain 13 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tupakointiin varatussa huoneessa tai huoneiston tai tilan osassa 20 päivään toukokuuta 2018.

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

126 §

Valvontamaksua koskeva siirtymäsäännös

Kunta voi periä 91 §:ssä tarkoitettuja valvontamaksuja 1 päivästä tammikuuta 2017. Tätä ennen valvontamaksuun sovelletaan vanhan tupakkalain 25 a §:n 2 ja 3 momenttia.

2.

Laki

lääkelain 54 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lääkelain (395/1987) 54 b §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 22/2006, seuraavasti:

54 b §

Muulla kuin apteekkeissa, sivuapteekkeissa ja lääkekaapeissa tapahtuvassa nikotiinivalmisteen vähittäismyynnin valvonnassa tulee lisäksi noudattaa tupakkalain (/) 8 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

muutetaan Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (669/2008) 2 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1637/2015, seuraavasti:

2 §

Tehtävät

Viraston tehtävänä on huolehtia:

1) terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994), sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (817/2015), kansanterveyslaissa (66/1972), työterveyshuoltolaissa (1383/2001), erikoissairaanhoidolaissa (1062/1989), terveydenhuoltolaissa (1326/2010), mielen-terveyslaissa (1116/1990), yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990), tartuntatautilaissa (583/1986), terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987), sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007), sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007), sosiaalihuoltolaissa (1301/2014), yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa (922/2011), kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977), terveydensuojelulaissa (763/1994), alkoholilaissa (1143/1994), tupakkalaissa (/), geenitekniikkalaissa (377/1995), terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetussa laissa (629/2010) ja Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetussa laissa (1635/2015) sille säädetyistä lupahallinnosta, ohjauksesta ja valvonnasta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

terveydenhuoltolain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 21 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1511/2015, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

21 §

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollosta säädetään terveydensuojelulaissa (763/1994), elintarvikelaissa (23/2006), tupakkalaissa (/) ja eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain (523/2015) 5 §:n 2 momentin 5 kohta seuraavasti:

5 §

Toimielimen tehtävänä on:

5) huolehtia siitä, että 4 kohdassa tarkoitetut kunnan toimet sovitetaan yhteen poliisin, alkoholilain (1143/1994) ja tupakkalain (/) noudattamisen valvonnan, elinkeinoelämän ja erityisesti ehkäisevään päihdetyöhön osallistuvien yleishyödyllisten yhteisöjen ehkäisevään päihdetyöhön kuuluvien ja sitä tukevien toimien kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain **1 luvun 6 §:n** muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain (100/2013) 1 luvun 6 §:n 1 momentin 12 kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

6§

Markkinaoikeudelliset asiat

Markkinaoikeus käsittelee *markkinaoikeudellisina asioina* asiat, jotka säädetään sen toimivaltaan kuuluviksi:

12) tupakkalaissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

tupakkaverosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tupakkaverosta annetun lain (1470/1994) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1314/2011, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

1 §

Tupakkaveron tarkoituksena on muun ohella edistää niitä tavoitteita, joista säädetään tupakkalaissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kainuun hallintokokeilusta annetun lain (343/2003) 21 §:n 2 momentin 8 kohta, sellaisena kuin se on laissa 508/2011, seuraavasti:

21 §

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Kuntayhtymä huolehtii maakunnassa tehtävistä, jotka on säädetty kunnalle tai kuntayhtymälle:

8) tupakkalaissa (/);

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

9.

Laki

kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 1 §:n 1 momentin 28 kohta, sellaisena kuin se on laissa 982/2012, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan käyttökustannuksiin myönnettävään valtionosuuteen sellaisiin kuntien tehtäviin (*valtionosuustehtävä*), joista säädetään:

28) tupakkalaissa (/);

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

tietoyhteiskuntakaaren 217 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 217 § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö StVM 7/2016 vp

217 §

Eräiden tuotteiden markkinointi

Tupakkatuotteiden markkinoinnista säädetään tupakkalaissa (/). Alkoholijuomien mainonnasta ja myynninedistämisestä säädetään alkoholilaissa (1143/1994). Lääkkeiden markkinoinnista säädetään lääkelaisissa (395/1987).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 2.6.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tuula Haatainen sd
varapuheenjohtaja Hannakaisa Heikkinen kesk
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Sanna Lauslahti kok
jäsen Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Juha Pylväs kesk
Sari Raassina kok
jäsen Vesa-Matti Saarakkala ps
Annika Saarikko kesk
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Martti Talja kesk
varajäsen Ritva Elomaa ps
varajäsen Ilmari Nurminen sd
varajäsen Sari Tanus kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen